Է. ՏԱՐԻ 1917 — ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 30 ՄԱՐԵՐԻ 4382 — Հ. Տ. 6 ՅՈՒՆԻՍ 1890 — Ն. Տ. 18 ՅՈՒՆԻՍ 1890 — ՀԻՋՐ. 2 ԶԻԼԳԱՏԷ 1307 — ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԻՒՐ ԻՑԷ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Նորատունկեան-Խան

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آره‌وك
غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԳԱՆԳԻՆ ԱՌՔԵԼԻՔԱԳՈՐԾԻՒԹԻՒՆ

Գալոյ համար Հարիւրեան գծուածքի տողը	160
» » Վեցամեայ » »	80
» » Երեսամեայ » »	40
Գաւառաց » Տարեկան » »	200
» » Վեցամեայ » »	100
Օտար երկրներէ տարեկան վերջը	56
» » Վեցամեայ » »	28

Դուրս գրուած լրագրաց համար ամբողջ ծանրութեան վրայ է
նոր գրութիւններու գրուած նամակ կամ գրութիւն եւ տարիք։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 6 ՅՈՒՆԻՍ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԵԱՆՑ ԺՈՂՈՎ

Ի Փէշթա, Պատուիրակութեանց ժողովին մէջ, արտաքին աշխարհավարութեան վիճաբանութիւնն աւարտեցաւ, և Կոմս Բալնոքի այս տարուան համար եւս վստահութեան քուէն ստացաւ։ Հունգարական ժողովոյն մէջ իւր քաղաքականութիւն աւելի չերմապէս քննադատեցաւ քան աւստրեան ժողովոյն մէջ։ Մանաւանդ Աւստրիացիներէն անհամեմատ աւելի հակառակ են ռուսական ազդեցութեան և համալսաւեան գործառնութեանց, և աւելի հոգածութեամբ կը դիտեն իրաց ընթացքը պալքանեան թերակղզւոյն մէջ։ Մանաւանդ ընդդիմադիր կուսակցութեան պետ Կոմս Ալպէրթ Ապոնեի ըսաւ թէ մասնաւոր արժանահաւատ տեղեկութեանց նայելով, Պուլկարիոյ վիճակը պայծառապէս ցոյց արուածին չափ գոհացուցիչ չէ։ Աւստրիոյ Հունգարիոյ արտաքին գործոց նախարարութիւնը չի՞ կրնար՝ դերիշխան Պատուիրակութեան հետ բանակցութեան մտնելով՝ հաստատել տալ իրաց արդի վիճակն և վաւերացնել իշխանին դիրքն, որպէս զի ամէն բան կանոնաւոր ընթացք առնու, եւ երկիրը ներքին հանդարտութիւն գտնէ։ Սերպիոյ մասին, ըսաւ Կոմս Ապոնեի, աւստրեան դիւանագիտութեան թուլութիւնն է մեծագոյն պատճառ համալսաւեան ազդեցութեանց սաճման զօրացման սերպ ժողովրդեան մէջ։ Բալնոքի կոմսին բացատրութիւններն ընդարձակօրէն տեսան ընթերցողը Հեռագրաց բաժնին մէջ։ Վարչապետն հաստատեց թէ արեւելեան Եւրոպիոյ մէջ Մեծին Բրիտանիոյ աշխարհավարութիւնը կատարելապէս համաձայն է Աւստրիոյ-Հունգարիոյ արտաքին աշխարհավարութեան։ Պուլկարիոյ կացութեան վաւերացման խնդրոյն մէջ հարկ անհրաժեշտ է չշեղել Պերլինի Դաշնագրին գծած ճամբէն։ Աւստրեան դիւանագիտութեան չի վայլեր ձեռնարկել պաշտօնական գործողութեան մը որ յայտնի է թէ փափաքեալ ելքը չպիտի ունենայ։ — «Բայց ինչո՞ւ համար անյաջող ելնէ՝ եթէ Լանաք համաձայնիլ դերեշխան Պատուիրակութեան հետ, օրինաւոր ընտրութեան մը պէտք եղած պաշտօնական վաւերացումը տալու համար։ Պերլինի Դաշնագրին 3րդ յօդուածը կը տրամադրէ թէ Պուլկարիոյ իշխանն ազատապէս կ'ընտրուի պուլկար ժողովրդէն, եւ ընտրութիւնը կը հաստատուի Բ. Դռնէն և կը վաւերացուի Մեծ Տէրութիւններէն։ Ռուսիա չըսաւ Պերլինի Վեհաժողովոյն մէջ թէ ի՛ւր անուանած իշխանին միայն ընտրութիւնը պիտի վաւերացնէ։ Հիմակ այնպիսի պահանջում մը կ'ընէ, որ սակայն դաշնագրական պահանջում չէ։ Պուլկարը չեն ուզեր Ռուսիոյ կողմէ անուանեալ ընտրելի մը իրենց իշխան ընդունիլ։ Գործն այս անել ճամբէն դուրս հանելու համար, ինչո՞ւ չաշխատի աւստրեան դիւանագիտութիւնը», կը հարցունեն մաճառ քննադատք Բալնոքի կոմսին։

Եւ յետոյ, կ'ըսեն նոյն քննադատք, Ռուսիա Պերլինի Դաշնագրոյն տառական գործադրումը պահանջելու իրաւունքը կորուսած է, յորմէ հետէ բռնաբարեց նոյն Դաշնագրին 59 ըդ յօդուածը, որ տրամադրող թէ Պաթում ազատ (անմաքս) նաւահանգիստ պիտի մնայ, եապէս առեւորական նաւահանգիստ, մինչ Ռուսիա նախ մաքի մաքատուութիւնը չընդունիր՝ մաքատուն հաստատելով, և յետոյ ամբողջ նաւահանգիստը զինուորական նաւահանգստի վերածեց, ամբողջութեամբ չրջապատելով, և զինուորական գործողութեան կեդրոն ընելով։ Ո՛չ ոք կը հաւատայ թէ Ռուսիա պատերազմի հրատարակութիւն կ'ընէ եթէ Սոֆիայի աւստրեամաճառ դիւանագիտական գործակատարն համաձայնապէս պաշտօնական յարաբերութիւններ կատարի իշխանին հետ, փոխանակ պալատան ետեւի դռնէն գաղտնի այցելութիւններ ընելու։

Այս քննադատութիւնք ի հաշիւ առնուեցան մաճառ Պատուիրակութեան տեղեկագրոյն մէջ, որով վստահութիւն կ'արտայայտուի Բալնոքի կոմսին աշխարհավարութեան վրայ։ Վարչապետին վրայ պարտ դրուեցաւ, ինչպէս կ'ըսեր երեկի Հեռագիրն, յարգելով հանդերձ Վեհ. Սուլթանին գերիշխանութեան իրաւունքն, ամէն պատեհ առթիւ չանալ իշխանին ճանաչումը մեռեցնելու, եթէ ոչ ուրիշ կերպիւ՝ գէթ բարեկամական խորհրդովը։ Կը մնայ տեսնել թէ այս նոր բայատրութեան ներքեւ աւստրեան դիւանագիտութիւնն անցեալին աւելի գործօն և կորուկ պիտի լինի՞։

* * *

Պատուիրակութեանց ժողովոյն մէջ, և աւստրեամաճառ լրագրութեան մէջ, ցաւօք և հեծութեամբ խօսուեցաւ սպառազինութեանց յարաճուն վիճակին վրայ։ Ամէն կողմէ դիտողութիւն կը լինի թէ աւստրեամաճառ Տէրութեան համար լաւագոյն կը լինէր քանի մը զօրագունդեր պակաս ունենալ, և ընդհակառակն քիչ մը աւելի զօրացնել իւր երմնական վարկ։ Ժողովրդեան վճարած տուրքերն անտանելի կերպիւ ծանր են։ Տէրութիւնը չունի ոսկեդրամ պահեստի դրամագլուխ, ինչպէս ունի Բրուսիա, որպէս զի՝ պատերազմ ծագելուն պէս՝ առանց նոր փոխառութեան մը յաջողութեան և առանց խորհրդարանական վաւերացման սպասելու՝ կարենայ հարկաւոր նախնական գործողութիւններն ի գործ դնել անմիջապէս։ Այս դիրութենէ զուրկ լինելով Աւստրիա-Հունգարիա, պատերազմի յայտարարութեան հետ սեղանաւորական հրապարակները դիմելու հարկին մէջ կը գտնուի։ Բայց ահա ո՛չ միայն Բրուսիա այլ և Իտալիա բարի օրինակ կ'ընծայէ Աւստրիոյ՝ իւր սպառազինութեանց արտասովոր ծախքերէն զեղչելով, ի բարւոքում իւր գանձային վարկին, և նոյն խնայողական քաղաքականութեան կարող է հետեւիլ Աւստրիա-Հունգարիա՝ առանց իւր բանակին ոյժը տկարացնելու։ Այս գաղափարութեան ձայները լսեցնելու համար, Ֆրանց Եոզէֆ կայսր և իւր նախարարք հաւաստիք չռայլեցին Պատուիրակութեանց թէ անհրաժեշտապէս պէտք եղածէն աւելի ծախք չպիտի լինի բանակին համար։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԴԵՊՔԵՐ ԵՒ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐ

Ձերբակալուած 14 Ռուսերուն հարցաքննութիւնը կը շարունակուի Քարլիզլի մէջ, բայց երկար կը տեւէ, որովհետեւ բռնուած նամակներն և այլ թուղթերը ռուսերէնէ կամ ուրիշ լեզուէ ի Ֆրանսերէն թարգմանել պէտք է։ Հարցաքննիչ դատաւոր Պ. Ռիթալէն ազատ արձակեց զՕր. Ֆէտորովնա և Պ. Աչքինազի, որոց դէմ յեղափոխական մեղադրեալ գործողութիւն չէ ապացուցուած։ Օր. Ֆէտորովնա մուրմանսկին էր Տիկին Սիհիտայի, որ, ինչպէս կը յիշեն Աբեւելի ընթերցողք, անցեալ տարւոյ դէպի վերջն ա՛ինքան դանակոծեցաւ Գարայի սիպերեան բանտին մէջ որ առած վերքերէն ու արտին ցաւէն մեռաւ քիչ ետք։ Օր. Ֆէտորովնա Տիկին Սիհիտայի հետ գործակցութեամբ անվաւեր տպարան մը հաստատած էր ի Թաշքորոկ, և ռուս ոստիկանութեան ձեռքն ինկաւ։ Երկուքը մէկէն Սիպերիա աքսորեցան, և բաւական տեղ միասին ճամբորդելէ ետք, օրէորդն յաջողեցաւ փախչիլ։ Շատ մը արկածներ անցնելով յաջողեցաւ Փարիզ հասնիլ, և կ'աշխատէր փորագրութիւն սովրիլ՝ ապրուստ մը ճարելու համար։ Պարկեշտ կեանք մը կը վարէր, և իւր վարպետ վկայեց թէ արհեստին մէջ ալեւոր յաջողակ էր որ քիչ ժամանակէն ապրուստը կրնար ապահովել։ Օր. Ֆէտորովնա՝ խնայութեան համար՝ իւր ազգակիցներուն մօտ կը ընակէր, և այս պատճառաւ անոնց հետ միասին ձերբակալեցաւ։ Օր. Պրոմպերկի (բժշկական ուսանող) և Տիկին Ռայնշթայնի հետ Սէն Լազարի բանտը զրկուեցաւ, և թէպէտ տակաւին դատապարտութիւն չէր կրած, գիշերները փողոցի մէջ ձերբակալուած դէշ կիներու քով դրուեցաւ։ Փարիզաբնակ Ռուսք բողոքեցին այս տնօրինութեան դէմ, ըսելով թէ Ռուսիոյ մէջ իսկ դեռ եւս չդատապարտուած քաղաքական մարդասանեալք և պարկեշտ կանայք դէշ կիներու քով չեն դրուիր։ Փորձիկ վճարում մ'ընելով, ի վերջոյ երեք ռուս կանայք առանձին սենեակ մը դրուեցան, ուր իրենցմէ դատ չորս կիներ եւս բանտարկուած էին։ Տիկին Ռայնշթայն բժշկական ուսման ընթացքն աւարտած էր, և ամսոյս մէջ Պերն պիտի երթար բժշկութեան վկայականն ստանալու։ Օր. Պրոմպերկ տակաւին կը շարունակէ ուսմունքը Փարիզի բժշկական Համալսարանին մէջ։ Պ. Ռայնշթայն անոր յանձնած էր տուփ մը, խնդրելով որ պահէ, և օրիորդն իւր մահճակալին ներքեւ դրած էր զայն։ Երբ ոստիկանութիւնն իւր սենեակը խուզարկեց և տուփն երեւան հանեց, և երբ տուփը բացուելով վեսակար նիւթեր պարունակէն յայտնուեցաւ, Օր. Պրոմպերկ սարսափահար եղաւ և մարեցաւ ինկաւ։ Պ. Աչքինազի եւս բժշկական ուսանող մ'է, և որդի ռուս բժշկի մը որ գօրապետութեան ասիճան ունի։ Ի Ռուսիա մեծաւ յաղթութեամբ անցուցած էր մի քանի քննութիւններ։ Բայց Խարքովի Համալսարանին մէջ իւր աշակերտակիցներուն վրայ ա՛ինքան ազդեցութիւն շահեցաւ որ կանգնելի եղաւ իշխանութեանց։ Երբ անկարգութիւնք պատահեցան, բռնուեցաւ, և թէպէտ իրեն դէմ ոչինչ ապացուցուեցաւ, արտաքսեցաւ Համալսարանէն, և զինք ուրիշ ո՛չ մէկ բարձրագոյն վարժարան ընդունելու հրաման տրուեցաւ։ Ասոր վրայ Փարիզ ապաստանեցաւ, իւր ուսմունքն յառաջ տանելու և ապրուստի միջոց մը գտնելու համար։

* * *

Ի Փարիզ ռուս յեղափոխականաց ձերբակալման առթիւ Ռուսք Ֆրանսական ոստիկանութեան գովեստը կ'ընեն, ցաւելով միայն թէ ռուս ոստիկանութիւնը, թէեւ ամէն տարի մեծամեծ գումարներ կը փասնէ, բայց ի դէպ ժամու պէտք եղած գործողութիւնները չի կատարեր, և վտանգաւոր անձերը ձեռք չի կրնար անցուներ։ Զարը բացառիկ կերպիւ մը իւր շնորհակալութիւնը պիտի յայտնէ հղեր Հանրապետութեան նախագահ Պ. Բառնոյի։

—Ի Փեթերսպուրգ Նովոյի իշխանէն աւելի հետաքրքրութիւն շարժեց և աւելի համակրական ընդունելութիւն գտաւ խաղաս հեծելազօր Փէչքով, որ, ինչպէս յայտնի է, իւր փոքրիկ սպիտակ ձիով Աստրի և Ռոսենեան Սիսարէ [illegible] ի՝ այցելելն Ռուսիոյ մայրաքաղաքն եկած է։ Խաղաց պահակագնդին հրամատար Կրէչքով զօրապետ շատ մը զօրականներով և երգիչ և նուագածու զինուորներով ընդառաջ գնաց անվեհեր խաղաց ձիաւորին, զոր խուռն բազմութիւն դիմաւորեց Հուրրաներով։ Մի քանի օրուան մէջ, Փէչքով 2 600 հրաւէրներ ստացաւ հայկերոյթի, ընթրիքի, թէյի, և 179 առաջարկներ՝ իւր ձին գնելու համար, որուն մինչեւ 40 000 ռուպլի տուող եղաւ, բայց Փէչքով ո՛և է գնով չի ծախեր իւր հաւատարիմ և տոկուն ընկերը։

—Խարքով, կեդրոնական Ռուսիոյ ոստանն, երկու չարաթէ ի վեր ջրոյ սով կը քաշէ։ Հիւանդանոցի մէջ հիւանդք այլեւս չեն լուացուիր, ջրանկիրք ջուր չուներն հրդեհներ մարելու համար, և խմելու ջուրը թանկագին հեղուկի մը պէս օրական կը ծախուի։ Խարքովի ժողովուրդը սրտաբաւթ հեռագիր մը ղրկելով ի Փեթերսպուրգ ներքին գործոց նախարարութեան՝ անմիջական օգնութիւն խնդրեց։

ԳՈՐԾԱՒՈՐԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆ Ց'ԱՆԳԼԻԱ

Լորտերու ժողովոյն մէջ, գործաւորական խնդրոյն վրայ ընդհանուր վիճաբանութիւն մ'եղաւ, այն յանձնաժողովոյ տեղեկագրոյն առթիւ որ՝ ինչպէս կը յիշուի՝ երեւան կը հանէր շատ մը գործաւորաց և գործաւորուհեաց կրած կեղեքումները կարդ մը անխիղճ միջնորդներու երեսէն, որք ոչինչ գներով կ'աշխատցնեն զանոնք, մեծագոյն շահերն իրենք գանձելով անաչխատ և անվաստակ։ Լորտերէն ոմանք պահանջեցին կառավարական միջամտութիւն աւելցնել՝ յօդնութիւն գործաւոր դասուն։ Ուրիշներ, լրագրագէտն, պնդեցին թէ կառավարական միջամտութիւնն է պատճառ խանգարման բնական յարաբերութեանց ընդ մէջ դրամագլխին և աշխատութեան։ Թէ մարդասիրական միջոցներով և ձեռնարկութիւններով գործաւորաց օգնութեան հասնելով հանդերձ, պէտք է զգուշանալ աշխատութեան ու միցման ազատութիւնը սահմանափակելէ։

Կառավարութիւնը բացատրեց թէ Անգլիա ամէն պատճառ ունի գոհ մնալու Պերլինի դեսպանախորհրդոյն արդիւնքէն։ Հոն Անգլիա ցոյց տուաւ աշխարհի առջեւ թէ գործարաններու և արհեստաւորի խնամութիւններուն վրայ իւր դրած օրէնքներով քաղաքակիրթ աշխարհին մէջ առաջնակարգ դիրք բռնած է, և ուրիշ ամէն ազգէ աւելի հոգածութիւն ցուցած է գործաւորաց վիճակին բարւոքման։ Եթէ Անգլիա աշխատութեան ժամերն եւս առաւել սահմանափակել փորձէ, անդիտակցաբար վնաս կը հասցնէ իւր արհեստագործութեան և վաճառականութեան։

Կառավարութիւնն յարից թէ ընկերային խնդրոյն հիմնական դարմանները մին պէտք է նկատել կանխաւ ամառնային խափանումը։ Գործաւորք կանուխ կարգուելով, շատ մը զաւակներ կ'ունենան, և իրենց վիճակն աւելի ծանրացնելէ զատ, շատ մը անմեղ մանկիկներու թշուառութեան պատճառ կ'լինին։ Ուրիշ հիմնական դարման մը պէտք է նկատուի [illegible], և [illegible] ծառայութեան [illegible]։ Ասոնցմէ ետքը կուսական մասնակի տնօրինութիւնք։

Այս կառավարական յայտարարութենէ ետքն, երկոքին կուսակցութիւնք, պաշտպանք և հակառակորդք «պետական ընկերվարութեան», ետ առին իրենց առաջարկները։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴՈՒՐԵՐ

Գործաւորաց ծերութիւնը թշուառութեան դէմ ապահովելու նպատակաւ ներքին գործոց նախարար Պ. Բոնսթանի յօրինած ծրագիրն, որ խորհրդարանին ներկայացուեցաւ, 33 առ 100 համեմատութեամբ կառավարական պարգեւ մը կուտայ այն գործաւորաց որք 25էն մինչեւ 55 տարիներու մէջ իրենց կեանքը կ'ապահովագրեն՝ ծերութեան մէջ հանգստեան թոշակ ընդունելու համար։ Այս ապահովագրութեան տարեվճարին 100ին 33 համեմատութեամբ պիտի լինի կառավարական նպաստն, որ տարեկան 240 ֆր. է պակաս և 300 ֆր. է աւելի չպիտի լինի։ Այս օրէնք քուէարկուելուն պէս, երկու միլիոն ֆր. է աւելի վարկ պիտի խնդրէ կառավարութիւնն, ապահովագրական մնտուկներուն պէտք եղած նպաստը վճարելու համար ի հաշիւ ապահովագրեալ գործաւորաց, որք առ այժմ 28,000է աւելի չեն, բայց անշուշտ պիտի աւելնան՝ քաջալերելով այս կառավարական ազակցութեամբ։ Կը հաշուուի թէ կառավարական [illegible] լիոն ֆր. է աւելի չպիտի լինի։

—Պ. Փասքալ Կրուսէ, երիտասարդական անխոհեմութեան վայրկենի մը մէջ, Հասարակորդեանց յարած էր, և անոնց ծայրայեղութեանց մասնակից դտնուած, յետ Ֆրանսական պարտութեան 1871ին։ Երբ Ֆրանսական բանակն յաղթեց Հասարակորդեանց, Պ. Կրուսէ փախաւ Ցիւնսպէն և Անգլիա ապաստանեցաւ։ Հոն առիթ ունեցաւ մտէն դիտելու թէ դպրոցական մարմնամարզիկ խաղեր և ըմբշական վարժութիւններ ո՛ր աստիճան կը զօրացնեն անգլիական պատանեկութիւնն և երիտասարդութիւնը, մինչ Ֆրանսացի դպրոցականք իրենց արձակուրդի ժամերը սովորաբար կ'անցուցնեն սիրահարական վէպերու ընթերցմամբ, կամ վատաբոյս խօսակցութեամբք։ Ընդհանուր ներողութեան շնորհիւ իւր հարենիքը վերադառնալէն ի վեր, Պ. Կրուսէ ջանադիր եղաւ այս դպրոցական խաղերն և ըմբշական վարժութիւններն իւր ազգին նոր սերնդեան մէջ ընդհանրացնելու։ Ֆրանսական լրագիրք, ի գլուխ որոց Թան, ջերմապէս ջատագովեցին այս ձեռնարկ, մանրամասն ուսումնասիրութիւններ հրատարակելով անգլիական դպրոցական խաղերուն վրայ, և դընդակաղը մանաւանդ, իւր մի քանի ձեւերու ներքեւ, օրուան նորաձեւութիւնն եղաւ ի Ֆրանսա։ Կրթական նախարարութիւնն եւս ոյժ տուաւ այս քաջառողջ մարզանաց, և մինչեւ իսկ տարեկան մրցահանդէս մը կազմուեցաւ, Lendit անուամբ, Ֆրանսական հին տօնավաճառի մը անուամբ, յորում Ֆրանսական զանազան վարժարանաց զօրեղագոյն աշակերտք ի մի վայր գալով՝ կը մրցին մարմնամարզի և ըմբշական քաջագործութեանց մէջ, և պարգեւներ կը ստանան յաղթական մրցակիցք։ Անցեալ օր Պ. Քառնօ այցելից ըմբշական մրցահանդէսն, և քաջալերեց աշակերտները։ Ֆրանսացիք, որք նոր սերունդը կը պատրաստեն վրէժխնդրական մեծ պատերազմի մը, ո՛չ միայն կրթական այլ և զինուորական տեսակէտով մեծ կարեւորութիւն կուտան այս ֆիզիքական մարզանքներուն։

—Անցեալ տարի 1 031 օտար ուսանողք կային ի Փարիզ, և այս թիւ սովորականէն ո՛չ աւելի է ո՛չ պակաս։ Այս ուսանողաց միայն 19ը գերման էին և 18ն աւստրիացի։ 154ն անգլիացի և իռլանդացի եւ 296ը ռուս և լեհ։ Պալքանեան թերակղզին ամէնէն չատ ուսանող ղրկած էր, այսինքն՝ 315 Յոյնք, Թուրքիացիք, Ռումանք, Սերպք և Պուլկարք։ Ամենամեծ մասը բժշկական և իրաւագիտական հիւղերուն կը հետեւէր։

—՝20՝—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՕԳԴԱՎ ՖԷՕՅԷ

ԱՆԴԱՄ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻՈՅ

ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏԻ ՊԱՏԻՒ

Այդ զանազան նկատողութեանց շնորհիւ, պառնոուհէսոյն և իր ընթերցողին պատերազմաշունչ խօսակցութիւնը բաւական անակնկալ եկք մը պիտի ունենար, թէեւ բոլորովին կնոջական։ — Տիկին տը Մոնդոռան, որ իր առաձնացին մէջ մէկ քանի անդամ պտրտած էր յուզմամբ, մեղմիւ ձեռքը դրաւ Պէադրիսի թեւին վրայ։

—Սիրելի զաւակս, ըսաւ, չատ մի զարմանաք եթէ ձեր մեկնումն իմացած տեսնուս առաջին շարժումս որոնեղութեան շարժում մը եղաւ։ Որովհետեւ ես չատ կը ցաւիմ այս բանիս համար, թէեւ դուք չէք ցաւիր։ Օ՜ն, սիրելի աղջիկս, համբոյր մը տուէք ինծի։

Օրիորդ տը Սառտոն համակերպեցաւ այս բաղձանաց։ եւ, զայն իր սրտին վրայ սեղմելով հանդերձ, պառնոուհին, որուն ջիղերը չատ գրգռուած էին, լացաւ։

—Իրեն համար սիրանք մը եղաւ այս։

—Գիտէ՞ք թէ տարին ո՛րչափ կը չահի, հարցուց իր հեկեկանքներուն մէջէն։

—Չ'հարցուցի, տիկին։

—Այդ նկարիչներն, անգամ մը որ համբաւնին չինեն, ուղածնուն չափ կը չահին։ . . . Հարուստ պիտի ըլլաք, սիրելիս . . . այդ է խնդիրը։

—Կրնա՞մ հիմակ ըսել Պ. Ֆապռիսի թէ կը հաճիք զինքն ընդունիլ, տիկին։

—Բայց անշուշտ . . . մեր նիստերուն սովորական ժամուն . . . Արդէն, պէտք է որ կենդանագիրս լմնցնէ . . . Կէս ժամէն կ'սպասեմ իրեն։

Պէադրիս նորէն ճակատը մատոյց առնոր և դուրս ելաւ։—Անմիջապէս Ֆապռիսի քով գնաց, դարասանին դրանն առջեւ, և համառօտակի պատմեց պառնոուհէսոյն հետ ունեցած խօսակցութիւնը։

—Կը տեսնէք, պարոն, ըսաւ թէ, չատ անուշութեամբ անցաւ ամէն բան եւ չատ չ'չարչրկեց զիս . . .

—Պատճառն այն է որ զգացած է թէ զօրաւոր պաշտպանողական մի վրայ կը գտնուէիք, ըսաւ նկարիչը խնդալով։ Բայց ես աւելի ակնածութեամբ եւ յարգանքով պարտիմ վարուիլ իրեն հետ։ գիտէ դայս, եւ չատ կը վախնամ որ փոթորիկն, որ ձեր գլխուն վրայ որոտաց լոյ, չպայթի իմ գլխուս վրայ։

—Անշուշտ չատ ժպիրկ խօսքեր պիտի լսէք, խեղճ պարոն . . . Բայց եթէ քիչ մը կը սիրէք զիս, համբերութեամբ պիտի տանիք զայնս, չնանգարելու համար գործերը, որք լաւ կ'ընթանան։

—Կը խոստանամ, ըսաւ Ֆապռիս, եւ կը մաղթեմ հիմակ որ փորձութիւնը չատ ծանր ըլլայ, քանի որ ձեզի համար պիտի նեղուիմ . . .

—Շնորհակալ եմ, պարոն . . . Կը հասկնաք, այնպէս չէ՞, թէ կը փափաքիմ կարելի եղածին չափ առանց կռուի դուրս ելլել ասկից։

Իրենց խօսակցութիւնը քիչ մը ատեն ևս տեւեց։ Մինչդեռ մանրաքայլ կ'երթեւեկէին դարասանին գլխաւոր ծառուղւոյն մէջ, Պէադրիս քանի մը տեղեկութիւններ առաւ նոյնի իր խնամակալին վրայ, որուն մտադիր էր դրել նոյն օրը եւ որուն հաւանութիւնը տարակուսելի չէր։ Յետոյ, կենդանագիրը նկարելու ժամը հասած ըլլալով, Ֆապռիս դպեակ դարձաւ եւ վայրկեան մը յետոյ պառնոուհէսոյն հետ միայնակ կը դտնուէր։

Տիկին տը Մոնդոռան արդէն նստած էր իր թիկնաթոռին վրայ, սրահին կեդրոնը։

—Տիկին պառնոուհի, ըսաւ նկարիչը, օրիորդ Պէադրիս ինձ ըսաւ թէ հաճելի էք հաւանիլ այն միութեան որում բաղձալու ծայրագոյն յանդգնութիւնն ունեցայ . . . իմ կողմէս շնորհակալ եմ անոր համար մանաւանդ որ ինծի համար կը զրկուիք ընկերէ մը, մտերիմէ մը որուն արժէքը ոչ ոք կրնայ հասկնալ ինծի չափ։

—Աստուա՜ծ իմ, սիրելիդ իմ պարոն Ֆապռիս, ի՞նչ ընենք։ Ոմանց երջանկութիւնն այլոց դժբաղդութիւնը կը կազմէ . . . Ա՛յս է կեանքը . . . Նստեցէք . . . Այս ամենուն վրայ կը խօսակցինք աշխատած ատենիդ, քանի որ արդէն չըլլար ձեր գործին . . .

Նկարիչը գլուխը խոնարհեց, պատկերական հաստատեց, վրձինն առաւ և ըսկըսաւ նկարել։

—Կը կարծէ՞ք որ կարենաք այսօր աւարտել, սիրելի վարպետ։

—Կարծեմ թէ դեռ երկու նստի պէտք պիտի ունենանք, տիկին։

—Վերջապէ՞ս, ըսաւ պառնոուհին։—Եւ ուրեմն, ձեր ամուսնութեան գալով, սիրելիդ իմ պարոն Ֆապռիս, այնպիսի մէկու մը հետ կ'ամուսնանաք որուն վրայ լաւ բաներ միայն կարելի է ըսել . . . Իր վարմունքն, յորմէ հեռ իմ քովս է, օրինակելի վարմունք մըն է, ինչպէս դուք իսկ կրրցած էք դատել . . . Հազար բարեմասնութիւններ ունի զորս անհնարելի կը գտնեմ . . . և հակառակ այս ամէնուն, եթէ ձեր ձեռքն իրեն առաջարկելէ առաջ ինծի խորհուրդ հարցնելու պատիւն ընէիք ինծի, թերեւս պիտի ջանայի այդ գաղափարէն հեռացնել զձեզ։

—Պատճառը կրնա՞մ գիտնալ, տիկին պառնոուհի։

—Աստուա՜ծ իմ, անոր համար որ այն օրն ուր ձեզի հետ պիտի ամուսնանայ, ճիշդ իր բարեմասնութիւնները-գէթ մասամբ-կրնան անպատեհութիւններ դառնալ . . . Այսպէս, ես զինքը չեմ մեղադրեր անշուշտ իր ծագմանը վրայ հպարտ եւ իր անուանն ու անձին յարգանքը չատ բարձր պահելուն համար . . . Բայց մինչեւ իսկ ինծի համար,—որ բնականաբար չատ ներողամիտ եմ այս մասին,—օրիորդ տը Սառտոն չափազանցութեան կը հասցնէ այս արժանիքը . . . Խօսքը մեր մէջը, իրօք Սառտոնային հպարտութիւնն ունի . . . վախնամ որ չատ շուտ պիտի նշմարէք դայս, սիրելի պարոնս . . . Աւելորդ է ըսել թէ ծայրայեղութիւնն այն աստիճանին չպիտի հասցնէ որ արհամարհէ իր ամուսինն, որ այնչափ բարձր է այդ օրիորդի զգացումէ մը՝ որո՛ւ կողմէն որ ըլլայ, բայց իր կնքածին նման միութիւն մը, որչափ ալ կատարելագոյն պատուարեր ըլլայ, այնչափ հակառակ է իր ընտանեաց և մեր աշխարհին աւանդութեանց ու սովորութեանց, որ օրիորդ տը Սառտոն քիչ կամ չատ պիտի տառապի անկից իր սրտին խորը . . . Աւա՜ղ, սիրելի պարոնս, ձեզի չափ ես ալ գիտեմ որ առողջ բանականութեան տեսակէտով բոլորովին անհեթեթ բան մըն է այս . . . Բայց թոյլ տուէք ըսել որ ձեզմէ լաւ գիտեմ այս մասին մեր ընկերական շրջանակին ընդունած գաղափարները . . . Այդ գաղափարները չատ քիչ փոփոխած են Լուի ԺԻի և Սէն-Սիմոնի ժամանակէն ի վեր, կը հաւատամ ձեզ . . . Ներեցէք, գիտեմ թէ ի՛նչ պիտի ըսէք . . . Ցեղափոխութեան խօսքը պիտի ընէք ինծի . . . Բայց եթէ Ցեղափոխութիւնը մեր ձեռքէն խլեց մեր առանձնաշնորհումներն և մինչեւ իսկ գլուխները, չկրցաւ մեզմէ խլել . . . կարծեմ առհաւատիւ կ'անուանէք հիմա այդ բանը . . . չկրցաւ մեզմէ խլել առհաւատիւ ունեցողներն, այսինքն, հին Ֆրանսերէնով, յատկութիւնն արեան մը որ մեր երակներուն մէջ զատուած և ներքացած է սերունդէ ի սերունդ հինգ վեց հարիւր տարի . . . Այդ արիւնն է, սիրելի պարոնս, որ հակառակ մեր կամքին կ'ապստամբի, երբ զայն խառնեն արեան մը հետ որ . . . աւելի առոյգ է . . . աւելի մաքուր թերեւս,—Աստուա՜ծ իմ, հակառակը չեմ ըսեր,—բայց որ վերջապէս նոյն հիւթն և մինչեւ իսկ նոյն երանգը չունի . . . Հետեւաբար, ինչպէս Ցեղափոխութենէն առաջ, հիմակ ալ սովորութիւն չէ որ ազնուատոհմ աղջիկ մը ամուսնանայ գործարանատիրոջ մը . . . գիտունի մը . . . գրագէտի մը . . . արուեստագէտի մը հետ, նոյն իսկ եթէ անոնցմէ արժանիք ունենան։ Ֆրանսայի մէջ, այդ տեսակ բան պատահած չէ գրեթէ . . . եւ չկարծէք թէ, սիրելիդ իմ պարոն Ֆապռիս, այդ բացառութիւնն ամենադղջալի վիրաւորիչ հանգամանք ունի անոնց համար որք առարկայ են այդ բացառութեան . . . աշխարհիս մէջ ոչ ոք մեղի չափ սէր և ախորժ կ'զգայ բանաստեղծներէն եւ արուեստագէտներէն։ Մեր սեղաններուն զարդ կուտանք անոնցմով, եւ մեր սրահներուն՝ շահեկանութիւն եւ հրապոյր . . . բայց կեանքին չե՛նք ամուսնանար . . . Ներեցէք։ Պիտի ըսէք անշուշտ թէ այնչափ դժուարահաճ չենք մեր մանչերուն ամուսնութեանց համար, եւ սիրայօժար կ'ամուսնացնենք զայնս անտոհմ օրիորդներու հետ, լաւ է որ հարուստ ըլլան . . . Նախ պիտի ըսեմ որ լաւ բան մը չենք ըներ ադով, և երկրորդ, մեր վաղեմի սովորութեանց հաճեմատ, արուն կ'ազնուացնէ,—սկզբունք մը որ, լաւ դիտեցէք, մարդկային բնութեան չատ ճշգրիտ մէկ հասկացողութեան վրայ հիմնուած է։ որովհետեւ կանանց մէջ բնազդման նրբութիւն մը, իւրացնելու յարմարութիւն մը, դիւրաթեքութիւն մը կայ . . . եթէ գէշ կը բացատրեմ, սիրելի պարոնս, շըտկեցէք զիս . . . կ'ըսէի որ կանանց մէջ դիւրաթեքութեան այնպիսի յատկութիւններ կան որք դիւրաւ կը ճկեցնեն զայնս ընկերական կեանքին ամէն պայմաններուն . . .

(Շարունակելի)

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ ԵՒ ԶՐՈՅՑՆԵՐ

Անգլիական սպայակոյտն որոշեց Տոնկոզայի վրայ քալել։ Փոխադրութեան միջոցները պատրաստելու կը զբաղի ամենայն փութաջանութեամբ։

—Կալիֆոյ կառավարիչն արքիվիստ պաշտօնադաց համաձայնվին, որ ի Քրաքովիա տեղի պիտի ունենար, Ատամ Միսքիեվիչ լեհ մեծանուն բանաստեղծին ոսկերաց Մոնմորանսիէ (Ֆրանսա) ի Լէհստան փոխադրման առթիւ, որ մեծ հանդիսիւ պիտի տօնուի։ Այս հանդէսն իսկ արգիլել խորհուեցաւ պահ մը, Ռուսիոյ հանդէպ վիրաւորիչ ցոյցերու տեղի չտալու համար, բայց ի վերջոյ որոշուեցաւ չատանալ ինչ ինչ սեղմումներով։

—Իտալեան դատական իշխանութիւնն Հռոմայ կայարանին մէջ գրաւեց ամենամեծ արժէք ունեցող կրօնական նիւթեր, որք Տըպլինի արքեպիսկոպոսին կը ղրկուէին։ Այս գրաւեալ առարկայից մէջ, որք ժամանակաւ կրօնային միաբանութեանց կը վերաբերէին, կան մանաւանդ մարմարեայ խորան մը, թանկագին քարերով զարդարուած, և տապանակ մը նրբակերտ մետաղեայ, հագուագիւտ քարերէ յօրինուած սիւներով։ Իտալեան իշխանութիւնը զանոնք գրաւեց՝ յենլով այն օրէնքին վրայ որ կ՚արգիլէ առանց կառավարական արտօնութեան գեղարուեստական նիւթոց արտածումն։ Անգլիոյ դեսպանը բողոք բարձաւ Իտալեան կառավարութեան։

—Ռուսիոյ գահաժառանգն այս ամառ այցելէ եղաը Քազանի ազգային ցուցահանդէսն, ընդարձակ ուղեւորութեան մը պիտի ձեռնարկէ, և ի Ս. Տեղիս այուսի պիտի երթայ։

—Եգիպտական առանձնաշնորհեալ Պարտուց փոփոխման պայմաններուն հրատարակման վրայ, այս արժեթուղթերէն մեծաքանակ զրկուեցաւ ի Լոնտոն։ որովհետեւ 3½ % տոկոսաբեր թուղթ անգլիական հրապարակը Ֆրանսական հրապարակէն աւելի կը բռնէ։ Այս պատճառաւ վերջին օրերս գրամը սուղ էր ի Լոնտոն։

—Պրոյլի դուքսն և Պ. Շամլէյ, որոց ձեռքն են «Թարտանի Ցուշագրութիւնք», որք մի քանի ամիսէն լոյս պիտի տեսնեն, հրատարակութեան շահէն 40 000 ֆրանսացան Ալպաս-Լոռենցյոց Որբանոցին ի Վէզինէ, Ֆրանսա։

—Վիկէնտ Կայսեր այս տարւոյ ընդարձակ ուղեւորութեան ծրագիրն հրատարակեցաւ։ Յունիս 13/25 ին, Բարիզեկակ պիտի երթայ (Դանիա), ուր երեք օր մնալէն ետք, պիտի անցնի Քրիստիանիա (Նորվեկիա), ուր եւս երեք օր մնալէն ետք, իր ուղեկիցներուն մեծագոյն մասը պիտի ճամբէ, և Նորվեկիոյ ներսերը գրեսական պտոյտ մը պիտի ընէ, ուստից յուլիսի դէպ ի վերերը վերադառնալով, անգլիական Ուայթ կղզին պիտի երթայ, ուր Վիքթորիա թագուհւոյն հետ պիտի տեսակցի Օսպորնի դղեկին մէջ։ Ի Փոցտամ աշնային մարզահանդէսներուն ներկայ գտնուելէն ետք, Փեթերսպուրգ պիտի երթայ Ցոյու ճամբով, և Զարին այցելով, պիտի դիտէ ռուս բանակին մարզահանդէսներն։ Յետոյ պիտի վերադառնայ Փոնէրանիա, իր պահակազօրայ մարզանքը դիտելու, և ապա պիտի երթայ Ֆլենսպուրգ, գերմանական նաւատորմին և ցամաքային զօրայ միահաղոյն կատարած ռազմախորհրդները տեսնելու։ Տէրութեան ուրիշ մի քանի կողմերն եւս ռազմախորհրդներու ներկայ գտնուելէն ետք, ի Լիվնից պիտի տեսակցի Ֆրանց Եղէոգ Կայսեր հետ սեպտ. ամսուն։ Աւասիկ ճշմարտապէս երիտասարդական գործունէութիւն։

ԱԶԳԱՑԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀՐԱՒԷՐ

ԱՌ ԱԶԳ. ԵՐԵՍՓՈՒՆՆՍ

Ազգային Ժողովոյ Ա. Նիստը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Ուրբաթ, 8 Յունիս, ի Խորհրդարան Ղալաթիոյ։

Ատեանը պիտի բացուի ժամ ճիշդ 6ին և փակուի 9ին։

Կը հրաւիրեմք Ազգային Երեսփոխանները որ համին ներկայ գտնուիլ։

Մնամք ազօթարար

ՊԱՏՐԻԱՐՔ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

ԽՈՐԷՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

5 Յունիս 1890

ՕՐԱԿԱՐԳ

Ա. Բացումն Ազգային Ժողովոյ ի Ս. Նախագահէ։

Բ. Ընտրութիւն Մայր-Դիւանի։

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Կրօնական Ժողովը ի Նիստ գումարեցաւ երէկ ի խորհրդարանի Ղալաթիոյ առաջնորդութեամբ Դեր. Խորէն արքեպիսկոպոս Նար-Պէյի։

Ժողովը որոշեց որ իւր Ատենագիրը՝ Դեր. Խորէն արքեպիսկոպոս Նար-Պէյ յանուն Կրօնական Ժողովոյ և ի դիմաց հայ եկեղեցականութեան Թիֆլիս երթայ, ներկայ գտնուելու համար բարեյիշատակ արա Մկրտիչ Սանասարեանի յուղարկաւորութեան և թաղման հանդիսին։ Ն. Գերապատուութիւն պիտի ուղեւորի այն շոգենաւով որ Մարսիլիայէն ի Ռուսիա պիտի փոխադրէ հանգուցեալն մարմինն և Պոլսոյ Նաւահանգիստէն պիտի անցնի։

Ժողովը որոշեց, շրջաբերական մը ուղղելով մայրաքաղաքիս քարոզչաց և դաւառաց առաջնորդներու, ծանուցանել որ օրացոյցի մէջ նշանակեալ տօնի օրերը պահուին։ Միանդամայն որոշեց դրել Երուսաղեմայ Աժեն. Ս. Պատրիարք Հօր որ Երուսաղեմայ Օրացոյցին մէջ ևս նշանակուին Վեհ. Կաթողիկոսին կողմէ նշանակուած նոր տօները։

Նոյնպէս որոշեց շրջաբերական մը ծանուցանել ամէն կողմ որ Սրբոց Թարգմանչաց Սահակայ և Մեսրոպայ տօնին օրը դպրոցական տօն ըլլայ և դպրոցական հանդէսներ կատարուին։

Ժողովը որոշեց հեռագրաւ ծանուցանել Մարսիլիոյ հայ գաղթականութեան թէ տեղւոյն հոգեւոր հովիւ Արժ. Տ. Սահակ քահանայի հրաժարականն ընդունուած և տեղն ուրիշ եկեղեցական մը նշանակուած է։ Միանգամայն ծանուցանել Տ. Սահակ քահանայի թէ իւր հրաժարականն ընդունուած է և թէ զայս ծանուցանող պաշտօնագիրն ընդունելուն, պէտք է անմիջապէս մեկնի ի Կ. Պոլիս։

Ժողովը նկատողութեան առաւ կրօնական տիտղոսներու և մականիներու համար պատրաստեալ ցուցակն և վերջին ընթերցմամբ որոշեց գործադրութեան դնել զայն։

Ասոնցմէ զատ զբաղեցաւ նաեւ այլ և այլ խնդիրներով։

Ժողովոյ յաջորդ նիստը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ երկուշաբթի ի խորհրդարանի Ղալաթիոյ։

Կը լսենք թէ Կրօն. Ժողովոյ անդամք մնադիր են, երբ բարեյիշատակ ազա Մկրտիչ Սանասարեանի մարմինը փոխադրող շոգենաւը մայրաքաղաքս ժամանէ, խմբովին նոյն շոգենաւն երթալ և հոգեհանգստեան պաշտօն կատարել։

Օսթագիւղի քարոզիչ Դեր. Վահրամ եպիսկոպոս Մանկունի, որ ամիսէ մը ի վեր Պրուսա կը գտնուէր օգնութեան համար, երէկ իրիկուն մայրաքաղաքս վերադարձաւ։

Արժ. Տ. Մեսրոպ վարդապետ Ճերմակեան որ ժամանակէ մը հետէ առաջնորդական և այլ պաշտօններով կը գտնուէր ի Պարսկաստան և ի Կոմիսա, մայրաքաղաքս եկած է։

Մէկ ամսոյ մէջ շոգենաւն յարում կը գտնուի բարեյիշատակ Ամասարեանցի մարմինն յառաջիկայ ուրբաթ կամ շաբաթ կ. Պոլիս կը հասնի։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՂԵՒՈՒԹԻՒՆՔ ԱՌՏԻՃԱՆՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՆԱՆՔ

Բոմբի. օսմ. փոխ-հիւպատոս անուանեցաւ Լօվէր Լուիթի էֆէնտի, օսմ. փոխ-հիւպատոս Բրակուէվաճի և նմա յաջորդեց Ալի Նուրի էֆէնտի, օսմ. փոխ-հիւպատոս Բոմբիի։

Գասթամունիի Երէյլի դաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Մուխլիս էֆէնտի, գայմագամ ՊոդչաՒատայի (Թէնէտոս) և նմա յաջորդեց Հիլմի էֆէնտի, նախորդ գայմագամ Պարթընի։

Ատանայի Բաեաս գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Մահիր էֆէնտի, գայմագամ Հաճընի։

Նոյն նահանգի Հաճընի գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Թէվֆիգ պէյ, գայմագամ Թարսուսի և նմա յաջորդեց Եավէր պէյ, որ երբեմն պաշտօնավարած է յԵգիպտոս։

Բապիայի ասորիճան տրուեցաւ Հանեայի երեւելիներէն Թահսին էֆէնտիի որդւոյն Ազիզ էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան արուեցաւ Զմիւռնիոյ երեւելիներէն Նիքոլաքի Թոյանի էֆէնտիի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Եգիպտի գայմագամ Մուսա Քեազիմ էֆէնտիի։

Ի ԿԱՅՍ. ՊՈԼՍՈՅ

Երէկ ծանուցինք թէ Վեհ. Սուլթանն երկուշաբթի օրը մասնաւոր ունկնդրութիւն մը շնորհած է անգլիայի ծովակալ Սրը Ճոն Քրմրէյի։ Ծովակալը Վեհ. Սուլթանի փաղեմի ծանօթներէն ըլլալով, Ն. Վեհափառութիւն գոհունակութիւն յայտնեց զայն վերստին տեսնելուն համար, և երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ որոյ միջոցին Սըր Ճոն Քրմրէյ ի մէջ այլոց խօսեցաւ Քարտիֆայի հանգերուն վրայ զրոյս այցելած էր։ Վեհ. Սուլթանն յայտնեց այս առթիւ թէ ինք որոշած է որ այն օտարականք որք իրենց գրամագլուխներն հանրագուտ ձեռնարկութեանց կը յատկացուցեն ի Թուրքիա, պէտք եղած օժանդակութիւնն ու խրախոյսը գտնեն օսմանեան իշխանութեանց կողմէ։ Երբ Սըր Ճոն Քրմրէյ իւր հրաժեշտի ողջոյնը կը մատուցանէր մեկնելու համար, Վեհ. Սուլթանը ծովակալին շնորհեց, ի յիշատակ այս ունկնդրութեան, փղոսկրեայ գնդասեղ մը։

Արարողապետ Միւնիր փաշա և անդլ. դեսպանատան թարգման Պ. Պլէք ներկայ էին այս ունկնդրութեան։

* * *

Նոյն օրը, Ն. Կ. Վեհափառութիւն իւր ներկայութեան ընդունեց նաեւ ամերիկեան դեսպան Պ. Սա՝օմն Հիրշը որ վաղը ընտանեօք կը մեկնի մայրաքաղաքէս ի Վիէննա։ Պ. Հիրշ իւր արձակուրդով մեկնման առթիւ հրաժեշտ մատոյց Վեհ. Սուլթանին որ հաճեցաւ յոյս յայտնել որ Պ. Հիրշ օգտի այս օգտակարութենէն։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայս. կառավարութեան ուշադրութեան առարկայ եղող երմտական ծրագրաց մին է՝ օսմ. հանրային պարտուց Ա. սեռիին, ինչպէս և Բուսէլիի երկաթուղեաց պարտատոմսերուն փոփոխումը։

* * *

Վերջին մայիս ամսոյ մէջ Օսմ. հանրային Պարտուց վարչութեան հաստատեալ գումարը 92,241 ոսկւոյ բարձրացած է, մինչ նախորդ տարւոյ միւնոյն ամսուն 89,500 ոսկի էր այդ գումար։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Մայրաքաղաքիս առողջապահական վարչութիւնը երէկ Միջերկրականի առողջապահական կայարանաց ուղղած է հետեւեալ շրջաբերական-հեռագիրը։

Սպանիոյ Վալենսիա գաւառին մէջ քոլերայի դէպքեր պատահած ըլլալով, յուլիս 3/15էն յետոյ Սպանիայէն մեկնող նաւերը ցնոր տնօրինութիւն հրամայուի պիտի ենթարկուին օսմ. այն նաւահանգիստներուն մէջ ուր բժիշկ կը գտնուի։

Ընդ. Գ. Ֆրանկ

ՏՐ. ՔՈՉՈՒՆԻ

* * *

Մայրաքաղաքիս առողջապահական վարչութիւնը նորագոյն հեռագրեր ստացած է, որք բացորոշապէս կը հերքեն ռուսերեպարսկական սահմանագլխոյն վրայ քոլերա ծագած ըլլալու զրոյցները։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴՈՒՆԴՐԱՆ

Թուէտ իբրեւ անհիմն կը հերքէ Լ. Հերբերի այն լուրը թէ առեւտրական առաջին դատարանին նախագահ Ահմէտ Իզզէթ պէյ հրաժարած է։

ՄԱՀՄՈՒՏ ՆԷՏԻՄ ՊԷՅ

Ամիսներէ ի սմ. նոր դիւանի Մահմուտ Նէտիմ պէյ երէկ առաւօտ եւրոպական կառախումբով մայրաքաղաքս ժամանեց իւր նախորդ պաշտօնատեղիին՝ Պելկրատ։

Մահմուտ Նէտիմ պէյ ուղղակի կայս. պալատ գնաց և յետոյ Բ. Դուռն երթալով, այցելութիւն տուաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և Արտաքին գործոց Վեսմ. Նախարարին։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Երէկ Մալիէի պաշտօնատան մէջ մասնաժողով մը ի նիստ գումարեցաւ ընդ նախագահութեամբ Երմտական Նախարար Վեսմ. Յակոբ փաշայի և պահ մը խորհրդակցութիւնք կատարուեցան երմտական ինչ ինչ խնդրոց վրայ։ Մասնաժողովը կը կազմէին երմտական նախարարութեան խորհրդական Նազիֆ էֆէնտի և Հանրային պարտուց վարչութեան ժողովոյ նախագահ Պ. Վինսընդ Բայլարտ։

* * *

Երմտական նախարարութիւնն հարկ եղած պատրաստութիւնները կը տեսնէ մայիսի ամսաթուոյկը վճարելու համար կառավարական բոլոր պաշտօնէից։

ՍԵՐԻԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽ

Վերջերս խումբ մը Այպանիացւոց թուրքահերպիական սահմանագլխէն անցնելով սերպիական հողը մտնելու պէտք եղածէն աւելի կարեւորութիւն տրուեցաւ, մինչդեռ անկարեւոր դէպք մըն էր այս։ Սերպիոյ գինուորական իշխանութիւնք ձերբակալելով օսմ. գինուորական իշխանութեանց յանձնած են սահմանագլուխն անցնող Այպանիացիները։ (Մենդէս)

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

Սիալ կամ լաւ եւս կանխահաս էր այն լուրը զոր հաղորդեցինք երէկ քաղելով թուրք թերթերէ, որք կը ծանուցանէին Շիրքէթի Խայրիյէի նորաշէն շոգենաւուց մին չորս օրէ ի կեր ճամբայ ելած ըլլայ Լոնտոնէն։ Ըմբռնուած է թէ տակաւին ոչ մին, այն չորս շոգենաւուց, ճամբայ ելած է Լոնտոնէն, բայց կը կարծուի թէ մի քանի շաբաթէն կարելի ըլլայ նոր շոգենաւուց դալուստը յուսալ։

* * *

Շիրքէթի Խայրիյէի վարչութիւնն Անգլիոյ գործարանաց միոյն յանձնարարած է ուրիշ երեք շոգենաւերու շինութիւնն։ Այս շոգենաւք պիտի երթեւեկին Պոլսոյ, Գալաթաչի, Պէշիքթաշի և Սկիւտարի միջեւ առանց որոշեալ ժամանակացոյցի, երբ բաւական թուով ուղեւոր ունենան։ Այս շոգենաւք փոքր պիտի ըլլան, ժամը 13 մղոն արագութեամբ և իւրաքանչիւրը երկու հազար հինգ հարիւր ոսկի պիտի արժէ։ (Զոհրապ)

ՅՈՅՆ ԲԺՇԿԱՑ ԺՈՂՈՎԸ

Մայրաքաղաքիս յոյն բժշկաց ժողովը այս օրերս իւր դիւանի վերընտրութիւն կատարելով նախագահ ընտրեց մանկաբարձ Տր. Էքօնոմիտէսը և դեր-նախագահ՝ Տր. Պալիլիս և Տր. Քրիսթիտէս։ Նոր դիւանը նախ և առաջ հետամուտ պիտի ըլլայ կայս. կառավարութենէն արտօնութիւն ստանալ՝ Իքչէրէ անուամբ բժշկական ընկերութեան մը կազմութեան համար։

ՍԱՄՈՍ ԿՂԶԻ

Սամոսի ընդհանուր ժողովոյն կողմէ քուէարկեալ նոր օրէնքի մը համաձայն՝ յետ այսորիկ կղզւոյն քահանայք չպիտի կրնան իրը վկայ կոչուիլ քաղաքային կամ եղեռնական դատերու մէջ։ Ցիշեալ ժողովոյն կողմէ քուէարկեալ ուրիշ օրէնք մը կ՚արգելու կղզւոյն քահանայից՝ պատկերգրութիւն կատարել առանց Սամոսի մետրապոլտին գրաւոր հաւանութեան։ Այս արգելքին հակառակող եկեղեցականք մինչեւ մէկ տարւոյ բանտարկութեան պիտի դատապարտուին։

ՈՃԻՐՔ

Ոստիկանութեան պաշտօնեայք վերբստին կը շարունակեն Ռիֆաթ պէյի ըսպանութեան համար կատարուած նախնական քննութիւնները, որովհետեւ ամբաստանեալք կուրանան ինչ որ իրենց ընկերը՝ Սատրտտին յայտարարած է։ Նախքնութեաց օր եւ երէկ այլ եւ այլ անձեր կոչուելով տեղեկութիւններ առնուեցան այդ ոճրագործութեան վրայ։

Երէկ եւս Սատրտտին մինչեւ իրիկուն հարցաքննուեցաւ։ Այն անձինք որք իբրեւ տեղեկատու կոչուած էին, կարեւոր յայտարարութիւններ ըրին։ Ասոնցմէ մին հաղորդեց այն խօսքերն զորս ամբաստանեալներէ Սաւիհ այդ ոճրագործութեան նկատմամբ ըրած էր սրճարանի մը մէջ նոյն դէպքէն յետոյ։

* * *

Մասվանա Եանիի որդւոյն Նէքոլիի սպանութեան գործին նախնական քննութիւնք աւարտած են։ Գրութիւնք յանձնուած են Բերայի հարցաքննիչ դատաւորաց, և հրապարակային դատաստանն ի մօտոյ տեղի պիտի ունենայ։

Սավա իբրեւ մեղադրեալ նկատուած է որովհետեւ թէ Զախարիա ամբաստանած է զնա և զնա և թէ Սավա ոճրին կատարուելը տեսնելով չէ արգիլած։

ՆՈՐ ՇՈՒԵՆԱՒ ՄԸ

Երէկ Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց Կրանվիլ անուն նոր շոգենաւ մը զոր Եւրոպայէ գնած է «Խսաեան Ունենան Ընկերութիւնը»։ Կրանվիլ 832 տակառաչափ տարողութիւն ունի և երրորդ շոգենաւն է զոր բերել կուտայ յիշեալ ընկերութիւնը։

ՅՈՅՆ ԲԱՐԵՐԱՐՔ

Քոնսթանթինոպոլիս կը ծանուցանէ թէ Ս. Բարձրագոյն Դուռն 5000 ոսկի նուիրած է Բերայի մէջ յոյն աղջկանց թաղային վարժարանի մը կառուցման համար։ Շէնքը պիտի կառուցուի նախորդ տարի այրի տիկին Զարիֆիի կողմէ նուիրեալ ընդարձակ գետնի մը վրայ։

ՀԱՐՈՒՍՏ ՄՈՒՐԱՑԿԱՆՈՒՀԻՆ

Բերայի ու Ղալաթիոյ մէջ թափառող հարուստ մուրացկանուհւոյն նկատմամբ աւստրիական հիւպատոսարանի տուած որոշումը բարեփոխուած է։ Ըստ նորագոյն անօրինութեան, փոքրիկ աղջիկը Դրիէդրիշը պիտի ղրկուի, այլ կ. Պոլսոյ մէջ գիշերօթիկ վարժարան մը պիտի դրուի։ Մուրացկանուհւոյն քսվէն գտնուած 42.000 ղրուշով աւստրիական պետական արժէթուղթեր պիտի գնուին որք ամսական 189 ղրուշ կը բերեն։ այդ տոկոսին 135 ղրուշը աղջկան դաստիարակութեանը պիտի յատկացուի, և 54 ղրուշը մօրը պիտի տրուի։

Իտալացի Թորլոնիա իշխանն, որ ժամանակ մը ի վեր մայրաքաղաքս կը գտնուէր, երէկ դէպի Միջերկրական ուղեւորեցաւ իւր զրօսանաւով։

—Օսմ. կայս. Պանքայի նորակառոյց շէնքին շինութիւնն ընդհատուած է, Սըր Էտկար Վինսընդի կողմէ ղրկուած հրամանի մը համաձայն։ Պանքայի ընդհ. տնօրէնն ի կ. Պոլիս դարձին պիտի բարեփոխէ նախապէս ընդունուած յատակագիծը։

—Մասնաւոր հեռագրոյ մը նայելով Պրուսայի կուսակալ Մահմուտ Ճէլալէտտին փաշա սկսած է ապաքինիլ։

—Նախընթաց գիշեր եէնիգաբուի մէջ Ստեփան անուն ութամեայ տղայ մը, իւր եղբօր հետ տան պատուհանին առջեւ խաղացած պահուն, վար ինկաւ ութ կանգուն բարձրութենէ և գլուխն ու մարմնոյն այլ և այլ տեղերը վիրաւորեցաւ։

—Ոստիկանութեան բարեկարգման համար կազմեալ յանձնաժողովն երէկ Ոստիկանութեան Դուռն երթալով, ինչ ինչ քննութիւններ կատարեց և այդ պաշտօնատան լուսանկարը հանեց։ Յանձնաժողովը վաղը Պէշիքթաշի կողմը պիտի երթայ պահականոցները քննելու համար, յետոյ որոյ իւր քննութիւններն աւարտած ըլլալով տեղեկագիր մը պիտի պատրաստէ։

—Զեռնհաս իշխանութիւնն որոշած է հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուլ արգիլելու համար մայրաքաղաքիս ու շրջակայից մէջ երեւան եկած անասունները հիւանդութեանց ճարակումը։

—Նաստէի և Հայֆայի միջեւ սկսուած խնդրոյ շինութիւնն աւարտելով, բացումը տեղի ունեցեր է մեծ հանդիսիւ ի ներկայութեան Պէրութի կուսակալին և այլոց։ Կուսակալն և ներկայից ոմանք յատուկ կառքերով ամենայն հանդստութեամբ երթեւեկեր են խնդրոյն վրայ։

—Հայտար Փաշայի հիւանդանոցին մէջ գտնուած վիրաբուժական և դեղագործական վարժարանին այս տարի երեսուն և չորս շրջանաւարտք վկայական ստացան։ Ասոնք զօրարանակաց մէջ պաշտօնավարելու համար ի մօտոյ պիտի մեկնին մայրաքաղաքէս։

—Եղեռնադատ ատեանը տասն և հինգ տարուան շղթայակապ աշխատութեան դատապարտեց Պոլոս անուն բաղնեպան մը որ անցեալ տարի սպանած էր իւր արհեստակիցը՝ Գոսթին։

—Եգիպտական լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Միջերկրականի անգլիական նաւատորմի սպայներէն ու ենթասպայներէն 177 հոգի պտոյտ մը կը կատարեն այս միջոցիս ի Պաղեստին։

Անգլ. նաւատորմն, եօթայէն յետոյ, պիտի հանդիպի Իզմիրի, Ռիոսի, Հռոդոսի և այլ նաւահանգիստներ։

—Կը յիշուի թէ Մթէլուտիս անուն յոյն զինուորական մը, Ցունաստանի պատերազմական պաշտօնատունէն կարեւոր գումար մը գողնալով, մայրաքաղաքս փախած էր, և այստեղ ձերբակալուած պահուն՝ հաստատելով թէ օսմ. հպատակ է, ազատ թողուած էր։ Արդ, Մթէնքի եղեռնադատ ատեանն ի բացակայութեան 20 տարւոյ շղթայակապ աշխատութեան դատապարտած է յիշեալ Մթէլուտիսը։

—Պանորմայէն եկող շոգենաւ մը երէկ 1800 ոչխար բերաւ ի կ. Պոլիս։

—Այս երկուշաբթի գիշեր ժամ 4 ին Սամաթիոյ մէջ եղամանը Գառնիկ և եղամանը Երուանդ իրարու հետ կռուելով, երուանդ ձախ կողէն թեթեւ կերպիւ վիրաւորուեցաւ։ Վիրաւորեալն անմիջապէս հիւանդանոց փոխադրուեցաւ դարմանուելու համար։

—Ոստիկանութիւնն երէկ հեռաւոր վայրեր աքսորեց տասն մէկի չափ վարեմի չարագործներ։

ԱԶԳ

1298 մայիս 29 թուականի Սէհիմի պէրաթ մը, որ տարեկան 1.100 ղրուշ տոկոս կը բերէ և 2726 թուականը կը կրէ, և սեփականութիւնն է Էմին օղլու Արիֆ Պէյ-Մուսաֆիրի, կորսուած է։ Կանոնագրութեան համաձայն, եթէ կորսուած բաժնեթուղթ մը չգտնուի մէկ տարուան մէջ, տեղը նոր բաժնեթուղթ մը պիտի տրուի տիրոջը։ Հետեւաբար, յիշեալ պէրաթը գտնողը կը հրաւիրուի յանձնել զայն ելեւմտից նախարարութեան։ 542

ԱԶԳ ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՈՒՑ

Օսմ. Հանր. Պարտուց Թղթակալ հաստատութիւնը կը ծանուցանէ թղթի համտեսի գործարանին բաժնետերից թէ՝ դրոշմի տուրքը վճարուած ըլլալով Երեք հարիւր հազար ոսկւոյ դրամագլխոն վրայ՝ որ տասնական ոսկինոց երեսուն հազար բաժնեթուղթերով ներկայացեալ է, իրենց կը մնայ միայն իրենց բաժնեթուղթերը տանիլ Դրոշմի մասնաւոր պաշտօնատունը, Գալաթիոյ Մաքսատան վերև, ուր դրոշմման ձեւակերպութիւնք պիտի կատարուին առանց ծախքի յիշեալ բաժնեթղթոց վրայ։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլիս, 28|9 յունիս 1890 2—3

ԱՌ ՊԱՏ. ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

ԵՒ ԱՌ ՏԵՍՈՒՉՍ ՀԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ

Մի՛ ԸՍԷՔ որ պարգեւաբաշխութեան յարմար գեղեցկագրի ածան գրքեր կը պակսին, ի մեզ։

ԴՊՐՈՑԻՆԵՐ Մարգարեան գրասան և ԿԸ ԴՏՆԵՐ 2 ին 10 և 10 ին 30 դասեկան արժող պակսեալաբար ընիկ գրքեր, որք ուսանողին ունի օգտակար նրան ըլլալ եւրոպական եղուա. ան գրքերէ, որք մի միայն տեսք ունին, և կը տրուին անոնց որք չեն հասկնար. . . .

Կ. Պոլիս Մեր՝ճան ֆոդոց Ռիս 57

495 3—6

ՏՈՒՐ. ՊԵՏՐՈՍ ՕՐՄԱՆԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել արդոյ հասարակութեան թէ ժողովրդեան դիւրութիւն մը ըլլալու համար կը դրամանէ ձրիաբար, ամեն տեսակ և մասնաւորապէս արտաքին ու ծննդական գործարանաց հիւանդութիւնքն, ամեն օր (բաց ի կիրակէէ) ժամը 2 4 ի Պահէէ գափու թիւ 18 Ց. Մերկամէթեան էֆէնտի դեղարանը։

543 1—15

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՖՈՂԵՐԱՆ Ի ՍՊԱՆԻԱ

ՄԱՏՐԻՏ, 17 Յունիս.— Կէս պաշտօնական ֆապրա գործակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ քոլերան երեւան եկեր է Վալենսիայի մօտ գիւղի մը մէջ։ Սպանիական կառավարութիւնը որոշեց բոլորովին կղզիացնել գիւղը։

ՍԱՆ ՍԵՊԱՍԹԻԱՆՕ, 17.— Վալենսիայէն առնուած տեղեկութիւնք կը ծանուցանեն թէ քոլերայի համաճարակը երկիւղալի համեմատութեամբք կը ծաւալի։ իբր երեսուն վայրեր վարակուած են։ Կառավարութիւնը կը պարսաւուի՝ ազդուարար գործած չըլլալուն համար։ Կարեւոր քաղաքաց թաղապետական իշխանութիւնք մեծ զգուշութիւններ հրամայած են, մանաւանդ Միջերկրականի ծովեզերաց վրայ։

ՀՐԱԺԱՐՈՒՄ ՏՈՆՏՈՒԲՈՎ-ՌՈՐՍԱՔՈՎԻ

ԲԵՌՐՍԳՈՒՐԿ, 17.—Կովկասի ընդհանուր կառավարիչ Տոնտուքոֆ-Ռորսաքոֆ իշխանն իր խնդրանօք արձակուեցաւ իր պաշտօնէն։ Առժամապէս իրեն կը յաջորդէ իր օգնականը, զօրավար Շէրէմէտիէֆ։

ԲԱՐԻԶ, 17.—Երեսփ. Ժողովոյ մէջ Պ. Տէրրէ հարցապնդում մը յանձնեց դիւանին՝ Բարիզի հիւանդանոցներուն մէջ գերութեան քոյրերուն արտաքսմամբը յառաջ եկած կացութեան վրայ։

ՊԵՐԼԻՆ, 16.— Նորթ Տայչ Ալլեմայնի Զայտունկի խօսքին նայելով, Վիլհելմ Կայսեր քոյր Վիգտորիա իշխանուհին մօտերս պիտի նշանուի Շաումպուրկ-Լիբրէքի Ատոլֆ իշխանին հետ։

ԲԵՆԹԱ, 17 —Հունգարական պատուիրակութիւն երմտացոյցի յանձնաժողովը ընդունեց բանակին սովորական երմտացոյցը։

ՎԻԵՆՆԱ, 17 Յունիս.—Այսօր, կայսերական պալատն մէջ, տեղի ունեցաւ Ֆրանց Եղէոգ Կայսեր դստեր՝ Մարիա Վալէրի արհիդքսուհւոյն գահաժառանգութեան ամէն իրաւունքներէ հրաժարման արարողութիւնն, ի ներկայութեան Կայսեր, Ֆրանց Սալվատոր արհիդքսին (խօսեցեալն), և ուրիշ արհիդքսերու եւ պալատականներու։ Յետ Կայսեր բանախօսութեան, որով ի վկայութիւն կոչեց ներկայ գտնուողները, Բաւնոքի կոմս կարդաց հրաժարման պաշտօնագիրն։ Արհիդքսուհին երդումն ըրաւ, և ստորագրեց, իւր խօսեցեալին հետ։ Ապա կնքուեցաւ ամուսնութեան պայմանագիրն ի ներկայութեան երեք արհիդքսերու և Բաւնոքի կոմսին։

ՊԵՐԼԻՆ, 17.—Բրայսթակին զինուորական յանձնաժողովը քուէարկեց զինուորական նոր օրէնքն, որով խաղաղութեան ժամանակ Գերմանիոյ զինուորական զօրութիւնը 486,983 հոգւոյ կը բարձրացուի։ Գրէթէ ամէն կուսակցութեանց ներկայացուցիչք յայտարարեցին թէ յատենի ժողովոյ յետ վիճաբանութեան իրենց ուզած կերպիւ քուէարկելու համար կը վերապահեն իրենց ազատութիւնը։

ՊԵԼԿՐԱՏ, 17.— Կը ծանուցուի թէ տեղային կամ ազգային զինուորութեան առաջին դասուն սպայք ի զէն կոչուած են երեք շաբթուան զինավարժութեան համար։

ՊՈՒԼԻԲԷԶ, 10.—Մերկոյտը քուէարկեց դասաւորական մարմնոյ բարեկարգութեան ծրագիրն, Երեսփ. Ժողովոյ ընդունած բարեփոխութեամբք, ինչպէս նաեւ 23 միլիոն 600 հազար ֆր. ի վարկը ճամբայներու շինութեան համար։ —Կը ծանուցուի թէ ռուման կառավարութիւնն ի մօտոյ պիտի յայտարարէ թէ չուզեր նորոգել 1891ին աւարտող առեւտրական դաշնագրերն Անգլիոյ, Գերմանիոյ, Ռուսիոյ, Թուրքիոյ և Զուիցերիոյ հետ։

ԱՐԵՒԵԼՔ. ՀԵՌԱԳՐ. ԴՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԲԱՐԻԶ, 17.— Ցունաստանի հետ առեւտրական դաշնագիր մը կնքելու առաջարկն. Ցունաստանի և Անգլիոյ միջեւ վերջերս կնքեալ առեւտրական դաշնագրին հիման վրայ, այսօր մատուցուեցաւ Երեսփոխանաց ժողովոյն, ուր շատ կուսակիցներ չկան այդ առաջարկին։

ԳՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 6 Յունիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՅ		
3 տարի Լիմորայի վրայ (Պանքայի)		109 5/8
3 » » » (վճարելի)		109 1/4
3 » Բարիզի » (պանքայի)		23
3 » » » (վճարելի)		23 7 1/2
Օսմանեան Քոնսոլիտէ		
Երէկ երեկոյ գոց. (Ուրբաթ. 13. մեր)		21 5
Զորասային գոցուելէն վերջը	»	21 3
Բերայի մէ

ԱՐԵԳԱԿԱՆ ԽԱՒԱՐՈՒՄԸ

Երէկ, ըստ անսխալ նախատեսութեան, Արեգական խաւարումը տեղի ունեցաւ։

Մայրաքաղաքէս շատ հեշտ չեղաւ դիտել այս երեւոյթը, ինչու որ օդը ամպոտ էր, սակայն ամպերէն վարագոյրին ճեղքերուն մէջէն մերթ ընդ մերթ կը նշմարուէր արեգական խոռեալ սկաւառակը, և, զարմանալի բան, այն արեգակը, որուն պարզ աչօք նայիլ անկարելի էր՝ կընայինք դիտել առանց մթոտ ապակիի, առանց մեղմացուցիչ գործեաց։ Ինչո՞ւ։ որովհետեւ նա չունէր այն ամբողջութիւնն և այն զօրութիւնը, որ զուն միչտ։

Կ. Պոլիս աստեղագիտութեան կեդրոն մը չըլլալով՝ չենք կարող լուր տալ թէ ի՞նչ պատուական արդիւնք ունեցաւ այս երեւոյթը։ Եւրոպական գիտական թերթերը զայս պիտի տեղեկացնեն։

Մեր յիշատակելիք միակ արդիւնքը այն զգալի յուսախաբութիւնն է զոր ոմանք և կամ լաւ եւս շատեր ունեցան մեզմէ չնշմարելով այն խոր մթութիւնը որ կ'սպասուէր և կը խոստացուէր։ Ո՞վ չէ տեսեր գիշեր և մութ, և սակայն ցերեկուան մթութիւնը տարբեր համ ունի։ Եւ յիրաւի, ուրիշ ի՞նչ պէտք է զգայ ոչ-դիտող մը, եթէ չգիտեր տարբեր կերպով վայելել աստեղագիտութեան հրաշալիքը։

Դժբաղդաբար, ինչ որ ըսինք անցեալ օր, ի մասին աստեղագիտական հաշուոց ճշդութեանց, իրագործուեցաւ։ Խաւարման պարագայները ճիշդ այնպէս չեղան ինչպէս լրագրաց մէջ ըսուեցաւ, որովհետեւ շատ դժուար են հաշիւները և եւրոպական քաղաքներու մէջ ճշդիւ ծանօթ, ինչու որ կարող աստեղագիտաց կողմանէ հաշուուած։ Պոլսոյ համար, ըստ լաւագոյն հաշուոց, 84 առ հարիւր պիտի ըլլար արեգական ծածկուած մասը, բայց և երեք քառորդէն աւելի, մինչդեռ մեր աչքերը կը վկայեն թէ հազիւ կէսէն փոքր ինչ աւելի ծածկուեցաւ արեգակը։ Թո՛ղ որ երեւոյթը ճիշդ կէս օրին, այսինքն օրուան ամենէն փայլուն ժամերուն տեղի ունենալով՝ առաւել ազդու պէտք էր ըլլալ մթութիւնը։ միայն ամպոտ երկինք կրցան խանգարել զայս։

* * *

ՏՕՍՏԵԱՆ ՎԵՐԺԱՐԱՆԻ ՇԻՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԱԳԻՐԻԹԻՒ, 3 Ցունիս

Ցաչս ամենեցուն կը պարզի անվերջանալի շարունակութեամբ տխուր իրողութիւն մը, որքա՜ն տխուր՝ ա՛նքան ցաւալի։ Ցատեան վարժարանն է այն, անբացատրելի լքման մ'ենթարկեալ, ում ոչ ոք կարեկից հայուածք մը կ'ուղղէ։ Շինութիւնը 87ի Նոյեմբերի մէջ սկսուեցաւ և գործն ըստ բաւականին յառաջանալով մեց այնպէս և ահա իբր երեք տարի է որ ո և է ձեռնարկ չը լինիր առ կատարեալ ամբողջացում՝ շինութեան, որ օրէ օր ի քայքայումն կը մատնուի։

Մագրիդիւղ այցելող ամէն ազգէ այցելուին ուշադրութեան առարկայ կը լինի այն և միչտ սա հարցումը։ «Ինչո՞ւ չեն աւարտեր այսքան յառաջ գացած այս վարժարանը։» «Ստակ չի կայ։» Այս պատիւ չը բերեր գիւղացւոց ունեւոր և ողջմիտ դասուն—որ գամ քան զգամ ստուարանալու վրայ է—և բացարձակապէս պատասխանատուութիւնն ստանձնող Պատ. Թաղ. Խորհրդոյ մէջ բերած առարկութիւնք անլսելի են և ապացոյց այն ցրտութեան զոր կը տածեն առ այն։ Գործը արդէն գրեթէ 150-200 ոսկւոյ դումարի մը կը կարօտի և այսքան դոյզն ու չընչին դումարի մը համար պատշա՞ճ է մինթէ ձեռնթափ մնալ, և ժամ մ'առաջ կանգնակութեան չ'սկսիլ։ Ո՞վ ապահոված է զիրենք թէ ժողովրդեան կողմանէ թէ՛ աստ և թէ՛ այլուր նիւթապէս ձեռնտուութիւն չը պիտի դտնեն և միթէ այն մեռելային անշարժութեան մէջ վարժարանն ինքնին կը չնչուի՞։ գործը որքան յապաղի այնքան կը դժուարանայ, բնական է այդ։

Ամէն։ Ս։ Պատրիարք հայրն եւս, որոյ աչացն առաջ է յար սոյն տխուր պարագաները, չը զլանալով իւր աջակցութիւնն, Պատ. Թաղ. Խորհրդոյ և արժանայիչատակ Առաքել պէյի կտակին գործադիր Դեր. Տ. Խորէն Սրբազանի հետ համերաշխութեամբ գործելով վաղ ընդ փոյթ յուսանք որ դոյն կիսաչէն վարժարանը կը կանգնի ամէն տեսակէտով յիւր բարձրութիւնն ի փառս Ազգին յաչս օտարաց։ Թ. Ե. ՇԱՀԻՆԵԱՆ

ՏՕՔԹՕՐ Դ. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

Սկիւտարէն փոխադրուած է ի Բերա Պէյքար փողոց թիւ 9։

Երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը կէս օրէն վերջ իւր բնակարանը կ'ընդունի հիւանդներն և երեքշաբթի օրեր ձրիաբար կը դարմանէ աղքատները։ 47

ԲԵՏՐՈ ԳՆՉՈՒՆ

(ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ)

—Ա՜հ, ա՜հ, դո՞ւք ալ գնչու Բետրոյին կը նայիք, սէնոր Ֆրանսացի, ըսաւ քովի սեղանէն ինձ դառնալով բարձրահասակ Արգենտցի մը, դէմքը խոչոր և անհեթեթ, քիթն երկար և արծուի, ստորին շրթունքը դուրս ցցուած սրածայր, բաղէի պըզտիկ աչուքները խորունկ թաղուած յօնքերուն ներքեւ։—Է՛, գթութիւնդ ուրիշի պահեցէք, այս թշուառականը բնաւ արժանի չէ ադոր։ Զար մարդը իր պատիժը կը գտնէ։

Եւ դրացիս, ձեռքովը կանչելով կաղ, խեղանդամ և տձեւ մարդ մը, որուն վրայ իրօք նայուածքս յառած էի մէկ քանի վայրկեանէ ի վեր,

—Ծո՛ռ, անպիտան, եկուր ճարտարութիւնդ ցցուր, այս օտարականին ցցուր անմահ Ռոմէոյի շարժումները։

Մուրացիկն, անյօդ և անկապ ձայներ արձակելով, յամառարար մեզ կ'երկնցնէր վիճակահանութեան տոմսեր։

—Չէ՛, չէ՛, գոչեց Արգենտցին։

Եւ, ալ ձեռքովը, կրկնոց մը գոցելու և բանալու շարժումն ըրաւ։

Միւսը խռպոտ ձայնով մը ապացոյց թէ հասկցած էր, և յանձամ, սեղանին առջեւ ուր բազմաթիւ յաճախորդներ երկարօրէն ումպ առ ումպ կը խմէին իրենց ջրախառն խահուէն, ադդական մինչկատակ մը սկսաւ։

Ցլամարտիկի արհեստին զանազան ձեւերը ներկայացուցան մեզ, և տեսնելու էր թէ այդ ծռած ծռմռկած կաղը ի՞նչ շնորհով և դիւրաթեքութեամբ կը կատարէր զայնս։

Իր կրկնոցը օդին մէջ կը թռչէր, գետնին կը քսուէր, ալ ձեռքէն ձախ ձեռքը կ'անցնէր, մարմնոյն բոլորտիքը կը պտուտքէր, ոտքերուն առջեւ կը փռուէր, իր անձնիքը և խաչաձեւ թեւերը կը պատէր։

Երբոր վերջապէս, իր ալ ձեռքը բարձրացուցած աչքին առջեւ որ երեւակայական սուրի մը գծին կը հետեւէր, գնաց մխիլ երեւակայական ցուլի մը երկու ուսերուն մէջտեղ, իմ ընկերներս, խանդավառութենէ արբչիռ, ծափահարեցին, արձակելով իրենց ցլէն, այդ ազդու «կեցցէն», և դրամներ տեղացին կարթգէլին ադտոտ ձեռքին մէջ։

Նա, տժգոյն, երեկտրական լուսին ճառագայթացանք ներքեւ որ սեւ ստուերներով կը պատէր հնադարեան սրահին սիւները (որովհետեւ տասնեւիններորդ դարն և մինչին դարը քով քովի իրար կը խառնուին անդ), անեսօսուկ կը մնար և ցաւագին հեծեծիւններ կ'արձակէր ի նշան շնորհակալութեան։ յետոյ, իր կրկնոցը մինչեւ կզակը քաշած, երբ կը պատրաստուէր դուրս ելլել, որոշակի տեսայ արցունքի խոշոր կաթիլ մը որ կը գլորէր իր ածիլուած այտն ի վար և կ'երթար կորսուիլ կերպասին ծալքերուն մէջ։ դուռը բացաւ և, կաղն ի կաղը, ջանալով իր հասակը շտկել ծակեցած վարագոյրին ներքեւ, մեկնեցաւ։

—Թշուառականն առ նուազն տասը սու ժողվեց, գոչեց դրացիս։ շատ ցաւալի բան է այս, և մանաւանդ մասնակցելը, յարկ աւելի ցած ձայնով։ բայց մեզի համար, սէնոր, տեսաք ահա, ամէն բանէ առաջ արուեստը։ Ցարտարապէտ գործածուած Ֆաբէրտն(1) մեր սրտերը կը ցնցէ, և ակից զատ պէտք է որ Աստուծոյ ամէն արարածն ալ ապրի։

Այս իմաստասիրական եզրակացութեան առջեւ, ուրիշ բան չէր մնար ընել, բայց եթէ լռել։ բայց իմ արթնցած հետաքրքրութիւնս աւելին կը խնդրէր։ ուստի հարցուցի իրեն։

—Ուրեմն ի՞նչ ոճիր գործած է այդ Բետրօն որ իր գժբաղդութիւնը ձեր սիրտը չ'չարժեր։ անկար, խուլ և համր կարծեմ։ . . .

—Այո, ոճի՛ր, կրնաք ոճիր ըսել, ընդհատեց Արգենտցին, որովհետեւ ահռելի բան էր այն, վատ մարդասպանութիւն մը։ Պատմութիւնը մոռի ըրէք, սէնոր, և Ձեր Շնորհակալութիւնը Թող ետքը դատէ։

* * *

«Բետրօ Սարգսոսյի մէջ ծնած է, բայց քաղաքին զաւակներէն չէ։ Ինք գնչու է, և դուք ալ գիտէք թէ այդ գնչուները օտարական են Սպանիոյ մէջ։ Իւրաքանչիւր քաղաք, իւրաքանչիւր աւան ունի Թաղ մը զոր այդ գնչուները կ'ապականեն։ հոս, իրենց տեղը Բլաձային մօտ է։ Իրենց ընտանիքներն հոն կը բնակին խառն ի խառն, կ'ամէն կը բազմանան չէք գիտեր ի՞նչպէս։ սա յայտնի է որ իրարու մէջ կ'ամուսնանան, որովհետեւ Աստուած չուզեր որ այդ անմաքուր արիւնն, որուն աղբիւրը Մաբիտանացւոց մէջ է, ապականէ մեր սուրբ նահանգներուն ազնուական արիւնը։ Բետրօ, հօրը պէս, ձիու վաճառական էր։ Բաղդը ցուլերու ասպատանի մը մէջ նետեց զայն իբր ախոռի սպասաւոր։ Անպիտանն յանդգնութիւն, խելք և շատ պաղարիւն ուներ։ ուստի սկսաւ ցուլը սիրել։ Ոչ ոք իրեն չափ լաւ կրնար որպէս ցուլը։ իր ձիուն վրայ չիպ չիտակ (որովհետեւ գեղեցիկ մարդ մըն էր. Տիրոջն արդարութիւնը դեռ զայն ձեւէ չի հանած), նիզակը թեւին վրայ, պէտք էր տեսնել զինքը, վարի գազանը Ալպպէդէի դաշտերուն մէջ հալածած և զայն ասպատանը բերած ատեն։

«Ըլլալիքը եղաւ։ անմահն Մոնդէս օր մը տեսաւ զայն, հաւնեցաւ և ասպատանին պետէն խնդրեց։ Արագ յառաջդիմութիւն մը ունեցաւ, և չուտով անցաւ նորընծայութեան շրջանէն։ Երբեք կողմնական հարուած մը չէր տար, եւ անկիւնի պողպատին սայրը միչտ կը հանդիպէր մեռցնելիք տեղը և կը կասեցնէր յաւաջացաւ, պարկեշտութեամբ երկնցուց իր լայն ձեռքն, եւ Բետրօ իր ձեռքը տուաւ անոր, բայց գրեթէ ակամայ եւ անմիջապէս ետ քաշեց։ Էլլիա չար ժպտելով մը կը դիտէր այդ տեսարանը։ կը փափաքէր արիւնահոսութիւն տեսնել եւ յաղթականին մրցանակն ըլլալ։ Ասոր վրայ բաժնուեցանք ամէնքս ալ, իրարու մաղթելով բարի գիշեր եւ յաջորդ օրուան համար ժամադրութիւն։»

* * *

Պատմիչն ումպ մը առաւ իր պաղ խահուէէն, կրկնոցն ուսերուն վրայ բերաւ, և շարունակեց։

«Ի՜նչ բազմութիւն փողոցներուն մէջ։ Գոգոն լեցուն էր, սրճարանները խճողուած։ Ա՜հ, չա՛տ մարդ կար, չա՛տ մարդ։ Մտածեցէք անգամ մը, երկու նորութիւն մէկ օրուան մէջ։ մեր մեծ տօնն ուր բոլոր նահանգը, Նավարրայի եւ մինչեւ իսկ Կուիբուզքոայի մեծ մասը կը վազեն կուգան ծուռ դնել մեր յարգամեծար պաշտպան սրբուհւոյն պատկերին առջեւ, եւ ցլամարտ մը որուն շուքը կ'աւելցնէին Սպանիոյ առաջին ցլամարտին անունն եւ նորընծայի սուր տալու հանդէսը։ Կարծեմ թէ դուք «սկզբնաւորութիւն» կ'անուանէք այս բանը։ բայց ձեր երկրին մէջ այդ հանդէսն ազնուականութեան վերապահեալ է։ մեր մէջ, ամբողջ ժողովուրդն է, ազնուական, քաղքենի եւ գիւղացի, որ կուգայ իր ծափահարութիւններով եւ խանդավառութեամբ նուիրագործել կամ սուլում ներողն անարգել սկսնակի մը փառքը։

«Հրապարակին մէջ ամէն տեղ լեցուն էր, և արեգակը գլուխներու այդ ովկէանէն կը ցոլացնէր շողշողուն գոյներու հազար ցայտեր։ կը պռռային, կ'երգային։ ուտելիքները ձեռքէ ձեռք կ'անցնէին։ տապկած ոչխարի կողերը մէկ տեղէն միւսը կը նետուէին, և այլանգակ դիմուներն՝ արծաթեայ շրջակներով՝ ձեռքէ ձեռք կը սլաքտէին։

«Ժամը երեքը զարկած է։ հասարակութիւնն անհամբեր է։ բայց մեծ տեսարանին ժամանակը կը մօտենայ, և ազդակները կը հանդարտին, ամբոխը կը մեղմանայ, կողովները կը գոցուին, գոտիները կը սեղմուին՝ իրենց անհամար ծալքերուն մէջ ծածկելով պաշարները։

«Հոն, վարը, աբաստասանին քովի սենեակը, սպիտակ պատերով փոքրիկ մատրան մէջ, հիւանդանոցին քով, մարտիկները կ'երթան խոնարհիլ Քրիստոսի պատկերին առջեւ և մեղմաձայն կը խնդրեն անկից իրենց մարմինները պահել սրածայր եղջիւրներէ։

«Բետրօ գնչուն եւս, սովորութեան հնազանդելով, կ'երթայ դէպի մատուռը։ բայց դրանը սեմին վրայ, կը հանդիպի ժողովի որ անկից կ'ելլէ։ իր նայուածքը կը շողայ և ճամբան կը փոխէ։ Է՛հ, գըժտութիւնը մտիրին մէջ մէկ քանի կայծ թողած է։ Ցլամարտին պետը լաւ ըրած չէ երկու մարդիկն ալ պահելով իր խմբին մէջ։ Պէտք չէր թողուլ որ ժողվ մասնակցէր ցլամարտին։ որովհետեւ Աստուած միայն գիտէ թէ ի՞նչ կայ թաղուած գընչուի մը կուրծքին ներքեւ։

«Բայց փողերուն և պղնձեայ գործիներուն գոչիւնները կը հնչեն։ Ռիէկոյի քայլերգը կը ծեծէ հին Բլաձային պատերը։ կրկէսին մէջ արուեստաւորներ կ'սկսին բանուելի իրարմէ և իրենց տեղերը երթայ։ Նախագահն իր օթեակին մէջն է։ թաշկինակը կ'երերցնէ, և սեւ զգեստով ու բազմերանգ գլխարկով ոստիկանները կը պարպեն կրկէսը։

«Ամէն բան պատրաստ է։ Հաստատուած մեծ դուռը յամրաբար կը դառնայ և թափորը ներս կը մտնէ։ Խումբը կը յառաջանայ՝ ձիաւոր երկու ոստիկաններուն ետեւէն։ առաջնակարգ սուսերամարտիկներն առջեւէն կ'երթան։ Բետրօ իր վարպետին քովէն կը քալէ։ անհուն կեցցէ մը կը ժայթքի տասն հազար կուրծքերէ։

«Մերունի ցլամարտիկը կը ժպտի, և իր աչկերտին ձեռքէն բռնելով, կարծես կը ներկայացնէ զայն ժողովրդեան։ մուրգին աղաղակներ, ծափեր։ Բէտորներն յետոյ կուգան, և խրոխտ, նիզակը ձեռքին, ժողվ Գանդարօ նայուածքը կը նետէ ալ ու ձախ հանդիսականներուն շողշողուն զանգուածը կրկտելով, գոգցես յիշատակ մը փնտռելու համար անդ։ Ցետոյ կուգան պանդերիլյերները, յետոյ բէտորները, յետոյ տոբերները։ Ցորիներու պերճ և շռնդալից կառքն որ իրր մեռելարարձ պիտի ծառայէ ձիերուն և ցուլերուն դիակներուն, յետոյ վերջապէս ըսպասաւորները։

«Թափորը կ'անցնի և անհետ կ'ըլլայ։ յետոյ կրկէսին մէջ կը դառնան միայն Բետրօ և էսքոպոները, երկու բէտորներ որոց մին է ժողվն, և տոբերուն պատուագրքը։

«Բետրօ, որ առաջին ցլամարտէն յետոյ միայն էսքոպ պիտի հռչակուի, կ'երթայ անոնց խառնուիլ։ Բէտորները իրենց տեղը կը բռնեն։ ժողվ ցլարանին դռնէն մէկ քանի մեդր հեռի կը կանգնի։ Ամբոխը անձկութեամբ կ'սպասէ մեծ կըրկէսին մէջ։

«Ոստիկանը նախագահին ձեռքէն կ'ընդունի բանալին, ազգային գոյներով ներկուած, և էսքոպային կը տանի զայն։ ծընդոյները կը հնչեն, փողը կը գոռայ, ցլարանին դուռը կը ճռնչէ իր ծղնեներուն վրայ, և դեղին ու սեւ ահագին զանգուած մը առաջ կը խոյանայ, կը ցատքէ և հրապարակին մէջտեղը կանգ կ'առնու։

«Ցո՞ւրը է, հոյակապ, խայտաղէշ, հզօր և վեհ անտարուզեան ցուլ մը։ երկու անգամ կը ցնցէ իր հուժկու պարանոցը, աչ ու ձախ կ'երերցնէ իր փըզուկրեայ երկու եղջիւրներուն լայն մատիկը, օդը կը ծծէ՝ գոգցես անդ փնտռելու համար իր լուսայորդ մարդագետնին բոյրն, և իր նայուածքը յամրաբար կը պտտցնէ կարմիր փակոցին վրայ որ իրեն ներկայացուած միակ իրական արգելքն է։ Իր վայրագ պզտիկ աչքը տեսած է ժողվն։ իր ահագին գլուխը կը խոնարհի, գրեթէ իր թաթերուն մէջ կ'անցնի, եւ, յերան մը կատարէն փրթած ժայռի մը պէս՝ իր զանգուածը կ'անցնի կրկէսէն։ Զիէն երկու մեդր անդին, կանգ կ'առնու և իր կարճ թաթերը կը պրկին իրենց կրած լեռան ամէնի ընդդիմանը ներքեւ։ Կը նայի, վայրեների մը պէս զարմացած որ իրեն առչեւէն չեն փախչիր։

«Էքէոտորը, գունատ, կը խոնարհեցնէ իր նիզակը և իր յաւաչաբազուկովը կը սեղմէ զայն կողին վրայ։ անասունը կը ժողվէ խաղալիքը, կը ցատքէ, բայց նիզակը թեթեւ մը կը շեղի, և սրածայր եղջիւրը մինչեւ արմատը կը մտնէ ձիուն լանջքի՛ն մէջ։ Ուժը յալմանակած է, և կեցցէները կը պռռթկան, ձին և հեծեալը վեր կը բարձրանան ուսերու ընդոստ հարուածով մը։

«Ժողվ կը դանդաչէ, կ'երերայ, եւ, հաւասարակշռութիւնը կորսնցնելով, գետինը կ'ինայ ծանրապէս։

«Փետինը խնկած Էքէոտոր մը, գիտէք, սէնոր, սրունք չունեցող մարդ մը ըսելէ՝ այսպէս խեղճ ժողվն, երեսը աւազին, անշարժ կը մնար։

«Այդ վայրկենին, բաղդին մէկ կոյր զուգադիպութեամբ, խուլերը կրկէսին միւս ծայրն էին, երկուքը միայն կը գըտնուէին ձիուն մօտ։ մին աջ կողմը, անոր եւ փակոցին մէջտեղը սեղմուած, չէր կրնար օգնութեան հասնիլ վար ինկած ձիաւորին։ միւսը Բետրօն էր, ցուլին ձախ կողմը եւ գետինը տարածուած ժողվն մօտ։

«Հուժկու եղջիւրն փայտին վրայ գամուած, ձին կախուած մնացած էր, վինջելով եւ իր ոտքերովն օդը ծեծելով։ պահ մը եւս, եւ ցուլը, թողլով իր զոհը որուն գործը լմնցած էր, կ'երթար ուրիշ մը փնտռելու։ անշարժ Էքէոտորը առաջին զոհն էր զոր բաղդը կը ներկայացնէր իրեն։

«Բետրօ միայն կրնար ազատել զնա։

«Արագօրէն փաթթելով իր կրկնոցը ձախ թեւին վրայ, յաղթականին գլուխն պիտի նետէր զայն։ բայց յանկարծ իր նայուածքը, ձիուն հետեւելով, անոր ետին տեսաւ, երկրորդ փակոցին դէմը, առաջին կարգին վրայ իր Էլիա տարփուհին, ոտքի վրայ եւ գլուխը ծռած, անձկալի՛ց։ Ահա ինչո՛ւ ժողվ այդ տեղն ընտրած էր։

«Բետրօ մեքենաբար նետեց իր կըրկնոցը, որ անասնոյն թուխ եւ արիւնալի ուսին հազիւ դպաւ։ ցուլն այդ միջոցին եղջիւրն ազատեց, գլուխը դարձուց։ Բետրօ անյայտ եղած էր, կը փախչէ՞ր։

«Երկվայրկեան մը անցաւ, եւ խեղճ ժողվի մարմինը, ճիշդ կուրծքէն ծակուած, կ'երերար, անդամները կախուած, եւ մէկ քանի քայլ անդին կ'երթար փռուելի հողին վրայ։ Անհուն աղաղակ մը թնդաց։ Ֆո՜էրա՛, Ֆո՜էրա՛ (1), Բէ՛տրօ, Ֆո՜էյո՛ (2)։

«Ամբողջ կրկէսն, ոտքի կանգնած, կը սուլէր, վրէժխնդրութիւն գոչելով։ Ցլամարտիկն, այդ ամօթոյ աղաղակին, այդ նախատինքին առջեւ զոր իրեն երեսին կը նետէին հազարաւոր ձայներ, անշարժ կը մնար, գոյը նետած։ իր ոճրին վայրագութիւնը կը ցնցէր զինքն։ ակռայները կը կափկափէին և ճակատը քրտինքով կը թրջէր։ Հանդիսականները միչտ կ'ոռնային։ կրկէսին մէջ կը տեսնէին միայն Էքէոտորին արիւնազանգ դիակն և սարսափահար մարդասպանը։ Ցուլը մոռցուա՞ծ էր։

«Բայց Աստուած չէր մոռնար։ անձայն ընդհարում մը, խուլ ձայն մը, ջախջախուած ոսկորներու ճարճատիւն մը, և Բետրոյի մարմինը օդին մէջ նետուելով՝ առաջին փակոցին և երկրորդին ալ շուններուն քսուելով, գնաց տափկիլ կրկէսին առաջին աստիճաններուն նստարանաց վրայ, իր տարփուհւոյն ոտքերուն առջեւ։

«Ցլամարտիկը վեր վերցուցին, ոսկորները կոտրտած և կիսամեռ։ Եւ սակայն չմեռաւ, որովհետեւ ցուլին եղջիւրները խնայած էին զինքը։ բայց ձեւը, ձայնը, լսելիքն, ամէն բան անյայտ եղած էր։ վերջապէս այնպէս եղած էր ինչպէս տեսաք քիչ մը առաջ։

«Եւ հիմակ, սէնոր Ֆրանսացի, մնաք բարով և գիշեր բարի։ Զգուշացէք գնչուներէն։ իրենց սիրան իրենց մագերէն սեւ է։»

ԱՆԻՈՆԻ ԺԻԻԼԷԻ

(Ռէվիւ Բէլէրէ ե Լէրէնէ)

(1) Ֆո՜էրա՜՝ Դո՛ւրս հանեցէք։ Հանդիսականներն այս աղաղակով կը հալածեն կա՛մ անճարտար ցլամարտիկն եւ կա՛մ կռուիլ չուզող ցուլը։

(2) Ֆո՜էյո՛ Կրա՛կ, որով կը պատժեն փախչող ցուլը։ այստեղ կը նշանակէ վատ ցլամարտիկ մը։

ԻԼԱՆ

ՕՐՄԱՆ ՎԷՄԷԱՏԻՆ ԻՏԱՐԷԻ ՈՒՄՈՒՄԻԷՍԻ

Պուլկար տաղը մատնէի Հիմայուսնընեն 306 սէնէսի հասըլաթքնան օլարագ մէվճուտ պուլունան պիր թագըմ 104819 տիրհէմ ճէտիտ 717 քիւսիւր սիմի խալիս իլէ 608 տիրհէմ ճէտիտ 773 քիւսիւր ալթունեն միւզայիտէսի պիլիճրա չէհրի հալը բուսմինին Վէհինճի բէնչէմպիհ կիհնիւ սաաթ 9 բատտէլերինտէ միւզայիտէսի քէչիտ օլունմագ վէ 24 սաաթ զարիքնտա 100տէ 3 զամմ գապալ օլունուպ, անտէն սօնրա զամմ գապալ օլունմամագ. վէ թէգարրուր իտէճէք էմանը էհման նագտէն վէ տէիֆթէն վէ լիրան օսմանի 100 զուրուշա օլարագ Օրման վէ Մէշատին իտարէյի ումումիյէսի վէզնէսինէ թէպիմ օլունմագ իւզրէ մէվգրի միւզայիտէյէ վաղ օլունուրզընտան թալիպ օլանլարընն տէքօզիթօլարը իլէ պէրաբեր Մալիյէ նէզարէթի ճէլիլէսի տայիրէսինտէ իտարէի մէզքիւրէյէ միւրաճաաթ խլէմէլերի իլան օլունուր։

4 հաղիրան 306 503

ԻԼԱՆ

ՇԷՀԷՐ ԷՄԱՆԷԹԻ

Խրտմէթքեարան գաբուլանտրըմագտա արզը վէսաթէթի իտէն պաղը ատէմէրին խրտմէթքեարան իտարէսինճէ քէֆալէթէ բաղթ օլունմագ վէ օրայա մէնուսով պուլունմագ չարթը իլէ զիւքիւր վէ իւնաա խրտմէթճիլերին գաբուլանմալարը խուսուսընա վէսաթէթի իթմէլերինէ միւսաատ կէսութերիրուպ ֆագաթ մահայ թախսիս վէ իլանմամէ նէշրի կիպի վէսիթի իլէ քէնտիլերինի մէրճիի մախսուս հալինտէ պուլունտրրմագ խթէեէնլերին մէնի վէ իտարէի մէզքիւրէճէ խրտմէթճիլերին ահվալընը թահգիգ վէ թէտգիգտէ նէ գատար իթինա օլունուրսա խրտմէթճի թէտարիք իթմէք խթէեէնլերին օ նիսպէթտէ իտարէյէ բաղպէթլերի թէզաեիւտ իտէրէք վէսաթէթը սարէյէ միւրաճաաթտան թապիտթը իլէ խթիրնա հասրլ օլաճաղընն տաիի իտարէյէ թէֆհիմի հադգընտա Շուբայ Տէօվլէթ թանզիմաթ տարէսինտէն թանզիմ գրլընան մաղպաթա սուրէթինէ զէյլէն չէրէֆվարիտ օլան պուլուրտրի սամի սատարէթքնահի միճիպլինճէ տէվարրը պէլէտիյէ միւտիրանընա թէպլիգաթը լազրմէ իճրա գրլընմընը օլարագէ իլանը քէյֆիյէթէ իպթիտար օլունուր։

3 հաղիրան 306 270

ԻԼԱՆ

ՊԱՂԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Մէքթէպի թրպպիյէի Շահանէ շակիրանընա մախսուս օլարագ իմալ օլընճագ իւչ եիւզ օն ալթը թագըմ սէքթրի բանթօլօնտան իպաբէթ էլպիսէնին եալընը զ չուհասը էլպիսէ անպարընտան վէ գուսուր էճզասը միւթէհհիտինտէն սարֆիլէ իմալ իտիլէճէկլինտէն մա էճզա պէհա իւճրէթի իմալիյէսի սէքքէն տէօրթ զուրուշա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ հաղիրանն տօգուզընճը կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասաա իճրա օլընարագ մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի իրիլէճէկկինտէն վէ օնընճը կիւնի սախի եիւզտէ պէշ թէնզիլի գապալ օլունճաղը ճիհէթլէ իթհասընա թալիպ օլանլարընն թարիխը իլանտէն իթիպարէն պիր հաֆիֆայա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

4 հաղիրան 1890 530

Նո. 21 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՂԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Միսպայա օլունճագ օթուզ պին քիլէ եումուշագ պուլտայրն պէհէր քիլէսի ալթմիշ սէքիզ զուրուշա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ հաղիրանընն ալթընճը կիւնի գատար գաթիսի վիրիլէճէկի վէ իրիթէսի կիւնի եիւզտէ պէշ թէնզիլի գապալ օլունճաղը ճիհէթլէ իթհասընա թալիպ օլանլարընն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

4 հաղիրան 1890 531

Նո. 22 2—3

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՏԱՅԵՐԳ ՄԱՐԴԱՍԱՆՋՄՐՈՒԹԵԱՆ

(ԱՄԵՆ ԱՆՁԱՆՑ ԿԱՐԵԻՈՐ)

ԱՇԽԱՏԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ Բ ԵՐԿՈՒՑ ՀԱՄԱՁԱՅՆ ՅՈՎՍԵՓԱՅ ԵՒ ԱՆՏՈՒՆԻ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Մարդակազմութեան ուսումն պարզ և մեկին բացատրող գործ մ'է, քառասունի չափ պատկերներով զարդարեալ։ կեդրոնատեղին է Կ. Պոլիս Զաքմաքճիլար, Գավաֆեան դրատունն։

483 Գինն է 3 դահեկան 5—5

ԱԶԴ

ԹՕՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ԵՒ ԸՆԿ. ՇԱԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Սէրէնոյ շոգենաւը, նաւապետ Քօլման, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն ատ հասած պարապ և Օտեսա ուղեւորած է։

Օրէլլ շոգենաւը, նաւապետ Մընտի, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 11ին և յուլիս 2ին ատ կ'սպասուի։

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

"ՖԻՆԻՔՍ"

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ ԱՆԳԼ ՈՍԿԻ 1,000,000

Հիմնեալ ի Լոնդոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետեարք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 17,000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի զնասուց համար։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և մինչորդութեամբ ստորագրելոցս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած զնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց
Թիւ 12, Սանտալճը խան, Գալաթիա, Աստրիական թղթատան վերեւ։

6

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ եւ ՄԻՒԻՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ ֆռանկ 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1889 » 5,604,722
Տարեկան հասոյթ » » » 12,773,779

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔՍ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՈՒԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱԶ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանկ 6,250,000 Պահեստի դրամ ֆռանկ 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և գրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 ֆռանկ

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անանիատիս խան։

11

ՎԵՑ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆՔ ԿԱՏԱՐՈՒԱԾ ԿԸ ՄՆԱՑ ՏԱԿԱՒԻՆ

ԵՕԹԸ ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ ՇԱՀԵԼԻՔ

ՊԷՎԻԼԱՖՈՒԱ ԼԱ ՄԱԶԱՅԻ

Պարգեւաւոր պարտատոմսերով

Երաշխաւորեալ իտալական պետութեան արժէթղթով որք Ա. անգից և Փոխատուութեանց Արքայական Մետաղին յանձնուած են թիւ 2,504 և 14,614 ստացագրերու համաձայն

Այս ՊԱՐԳԵՒԱՒՈՐ ՆՈՐ ՊԱՐՏԱՔՈՂՈՒԹԻՒՆ ՊԷՎԻԼԱՖՈՒԱ ԼԱ ՄԱԶԱՅԻ Վերակազմեալ փոխառութիւն, հաստատուած են Իտալիոյ Ուսմերթոց Թագաւորին 1888 յունիս 1 թուականի հրովարտակով.

Փոխառութիւնը կը բաղկանայ 32,481,900 ֆրանք գրամագլուխ, բաժանեալ 2,452,000 պարտատոմսեր։ Ջնջելի է 115 վիճակահանութեամբ՝ 1889 մարտ 30ին մինչև 1938 դեկտեմբեր 31 այս 115 վիճակահանութեանց մէջ պիտի շահին

25 301 պարբերաբար պարտատոմս՝ 8,209,000 ֆր. արժէքով

Ասկից հանելով զոյացուած վեց վիճակահանութիւնները, կը մնայ տակաւին շահելիք 7 միլիոնի պարգեւ։

Իտալական կառավարութիւնը 1888 յունիս 7 թուականի նախաբարական զեկուցագրով հաստատած է Պետական Արժէթղթոց առանձին, իբր լիուլի բաւական ապահովելու համար փոխառութեան գործառնութիւնը։ Առ այս, Աւանդից և Փոխառութեանց Աքբայական Նստուկը ամէն վկայականին Իտալիոյ Թագաւորութեան զղջայն Պանքային կը յանձնէ այդ արժէթղթոց տոկոսը, պարբերաբար վճարումն և արժէքներուն վճարումը ապահովելու համար։

Վերջին վիճակահանութիւնք տեղի ունեցան 1889 դեկտեմբեր 31ին, 500,000 ֆրանքի գլխաւոր պարգեւով մը, և 1890 մարտ 31ին 250,000 ֆրանքի գլխաւոր պարգեւով մը.

ՏԱՐԻՆ ԶՈՐՍ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆՔ

1890ին — 1891ին — 1892ին

Մարտ 19|31ին — Յունիս 18|30ին — Սեպտեմբեր 18|30ին — Դեկտեմբեր 19|31ին

ՊԷՎԻԼԱՖՈՒԱ ԼԱ ՄԱԶԱՅԻ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐՈՒՆ ԳԻՆՆ Է

1 պարտատոմս 15 Ֆրանք.—10 պարտատոմս 145 Ֆրանք.—100 պարտատոմս 1,400 Ֆրանք

ՊԷՎԻԼԱՖՈՒԱ ԼԱ ՄԱԶԱՅԻ պարտատոմսք ի տես վճարելի են, հետեւաբար ամէն ժամանակ փոխանցելի են և դիւրաբեր կը վճարուին։

ՊԷՎԻԼԱՖՈՒԱ ԼԱ ՄԱԶԱՅԻ պարտատոմսք կը կրեն Իտալիոյ Ուսմերդոյ Թագաւորին ստորագրած հրովարտակին պատճէնը, աքբայական պատուիրակին ստորագրութիւնը, Իտալական կառավարութեան հսկողութեան դրոշմն և վիճակահանութեանց յատակագիծը։

Վիճակահանութիւնք տեղի կ'ունենան ի հրամէ, Ելեւմտից Նախարարութեան մէջ, Իտալիոյ Ազգային Պանքային ներքոյ փոխառութեան վարիչ անուանուած է մինչեւ ցվերջ, ի Ներկայութեան Աքբայական պատուիրակին, որ պաշտօն ունի հսկել փոխառուները և վիճակահանութեանց գործառնութեանց, յորոյում արժէտեարց։

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՐԳԵՒՔ

500,000 ֆրանք	250,000 ֆրանք	30,000 ֆրանք
400,000 »	200,000 »	20,000 »
300,000 »	50,000 »	6,000 »

և նուազ կարեւոր ուրիշ շատ պարգեւք, ընդ ամէնը 25,301 պարգեւք։

Պարգեւով կամ պարզ գլխավճարով շահած պարտատոմսից վճարումը կը լինի Իտալիոյ Ազգային Պանքայէն, իւրաքանչիւր վիճակահանութենէն ամիս մը յետոյ։

Ըստ որում արժեղթոց ամբողջութիւնը 32 000 000 Ֆրանքի դրամագլուխ մը կը ներկայացնէ, եւ պարգեւներուն գումարն ալ 8 միլիոնը կ'անցնի, հետեւաբար շահողաց հաւանականութիւնը 4 ի դէմ 1 է։

Արժէթղթք ինչպէս և վիճակահանութեանց ցուցակք կը գտնուին ԻՈՍԷՐՆ ԷՃԷՆՍԻ, Քարաքէյ, Տէյիրմէն խան, 14, Կ. Պոլիս։

37 14—16

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԴԱՌԼԷՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԼԷՔԻ

Ղալաթիա Պէօյուք Մելէթ խան, Միջազգային Թղթատարաւանի վերի յարկը

Այս նշանաւոր գործատունն Ի՞նչ արժանաւոր համբաւ մը ստացած է ի մէջ, այս ձմեռն եղանակին առթիւ իւր վաճառքներու քանակութեան վրայ յաւելումի կը դնէ, որ արդէն բազմաթիւ է Ֆրանսական, Անգղիական, Գերմանական եւ Պլճիական ընդարձակ տեսակներ ով։

Հետեւաբար իւր բուն գործարանին ապրանքներուն վրայ որ. են՝ օժտ համար ամէն տեսակ Ճարմանիզներ, բանուած, կնատգեսաբ, քսլիբ, քսբսե, թաղկինակ, անգրանի գիրդէր, յաղկի, չայ ընկեր, տասմանք, Ֆլանել կանանց օրիորդաց և փոքր աղջկանց համար զարդ ոգիեաներ, ուսելցած է ուրիշ տեսակ անթիւ նիւթեր որոնք ալ ընտիր տեսակէ։

Հասարակաց զարմանքը կը գրգռէ մանաւանդ այն վայելուչ և զանազան տեսակ վերարկուներն և ճաքէթներն կանանց օրիորդաց և տղայոց, որք բոլորն ալ վերջին նորաձեւութեան համեմատ ճաշակով ուշբեղութեամբ յօրինեալ են։

Յաւելումի մը ըրած է նաև ապպրուած զգեստներու պատրաստութեան նորաձեւութեան վրայ որ արդէն ծոխ է այնքան, և իւր ընդարձակ արհեստանոցին շնորհիւ կրնայ կատարելապէս գոհացնել բոլոր իւր յաճախորդները նոցա ճաշակին ու բաղձանց համեմատ ի գործ դնելով ինչ որ ապրպրքեն։ Կը գտնուի նաև մինչեւ 16 տարեկան տղայոց համար ամէն տեսակ զգեստներ բարեթեր խիստ չափաւոր գներով։ Կը ծախուին մեծ եւ փոքր քանակութեամբ.

ՍԱԿԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՉԿԱՑ 101

MERVEILLEUSE DÉCOUVERTE!

Plus d'ASTHME, Plus de SUFFOCATIONS

Les Papiers, les Poudres, les Cigarettes, à base de narcotiques, calment momentanément vos souffrances épouvantables, mais vous tuent sûrement.

ASTHMATIQUES!

Le SEUL CURATIF de l'ASTHME,
Le SEUL REMÈDE INOFFENSIF qui GUÉRIT, c'est la

LIQUEUR DE L'ÉTOILE

du Docteur Lastos, perfectionnée et préparée par Marie LEGRAUX, Pharm. 1er, 164, r. Ste-Catherine, BORDEAUX

Une intéressante Notice, contenant tous les renseignements sur la médication et de nombreuses attestations de son efficacité, est envoyée gratis et franco à tous ceux qui la demandent.

DÉTAIL: Dans toutes les bonnes Pharmacies.

ԽԱՐԻՍԽ

ԿԵՆԱՑ, ԵԿԱՄՏԻՑ ԵՒ ՕԺՏՍՑ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ի ՎԻԵՆՆԱ

Գործողութիւնք 1889 Դեկտ. ամսուն

Այս ամսուն մէջ ստացած և ստորագրուած են 8414 նոր մուրհակներ (ռոխս) որք կը կազմեն ապահովագրեալ գրամագլուխ, Ֆր. 5,117,407·50
Բաժիններու գանձ. » 432,287·03
Վճարմանմատնց առթիւ » 296,100 —
1888 դեկտ. 31ին երաշխաւորեալ հասոյթ, Ֆր. 88,469,460·35
Ամբողջութիւն ապահովագրեալ գումարաց, Ֆր. 434,419,824·71
վճարեալ գումար » 152,322,584·88

Տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհանուր Գործակալն Պ. ԼԻՈՆԵԼ ՊՈՆՏԻ. Թիւնէլի հրապարակ, տուն Մայէրի, երկրորդ յարկ. 27

Ընկերութեան սեղանաւորն է Պ. Մ. ԱՏԼԷՐ

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՈՑԺ

Պիտի գտնեն ծերը, երիտասարդը եւ տղայք՝ եթէ միշտ գործածեն Տոքթ. Ռիճէսի Սնուցիչ Հիւթը

Այս պատրաստութենէն խմուէի դգալ մը, կէս դաւաթ ջրի մէջ լուծուելով, յառաջ կը բերէ ախորժահամ և սնուցիչ բրդեղի մը, որ կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, զանազան կերպիւ կ'անճոյնէ մանուկներն և առողջ, գօրաւոր և հուժկու կ'ընէ զանոնք։

Մանկանց համար գործածութեան եղանակ՝

Տ. Ռիճէսի Սնուցիչ Հիւթէն խմուէի դգալ մը, փոքր քանակութեամբ թարմ ջրի կամ կաթի մէջ լուծուելով, յառաջ կը բերէ մածուն մը որուն փայլ պէտք է տալ ցնդելոյ 90 տրամ եռացող ջուր կամ կաթ, հոգ տանելով խառնելու մինչեւ որ եռայ. կարելի է զայն գործածել նաեւ ծծուցի մէջ։

Անհրաժեշտ գտնուած է այն մայրերուն համար որք քիչ կաթ ունին կամ բնաւ չունին

Դեղորդներն կը խնդրուի լաւ ուշադիր թէ զանկիրն թէ մարը համար։

Եթէ կ'ուզէք որ ձեր տղաքներն առողջ և քաջակազմ բլլան, հարցուցէք Տր. Ռիճէսի Սնուցիչ Հիւթն որ կը գտնուի գործակալին քով։

ԼՅՈՒԻԹԻՆՏ ԳԱԼՈՒԱՆԱ

Գալաթիա, Վալիտէ պահականոցին քով թիւ 95 և 97 69

VICHY

ՍԷՆԴ-ԵՈՐԻ ԱՂԲԻՒՐ

կամ ԼԱՌՊՈ ՍԷՆԴ-ԵՈՐ, դեղագործ, Բլաս Լիւբ, Վիշի

Ամենէն Թարմն և հետեւաբար ամենէն կազդարարն և փոխադրութեան մէջ ամենէն նուազ անպայմանելին, գերազանց գարմանի քիդէմ լեարդի, ստամոքսի և մէջքի հիւանդութեանց, աւարտի և յոգնաբեր։ Գինն է 50 շիշոց սընդուկը 20 ֆրանք։ Վերոյիշեալ դիւրաբանելու համար, իւրաքանչիւր շիշի պիտակին վրայ փնտռել սա տառերս՝ Nº Lorand Lafont

ԿԵՆԴՐ. ԴԵՂԱՎԱՃԱՌՔ ԵՒ ՀԱՆԴԷՍԻՆ
428 ՋԻՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՔ 7—12

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

ԱՆԱՌՆԱԲՈՑԾՆԵՐՈՒ ԵՒ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱՑ

ՊՈԿՏԱՆՈՖԻ ԾԽԱԽՏԻ ՀԻՒԹ

ԳՈՐԾԱԲԱՆ Ի ՄՈՍԿՈՒԱ

Նոր գարման ընդդէմ արջառի՝ ինչպէս ձիու, եղջերաւոր անասնոց, ոչխարներու, շուներու մակաբոյծ ճրճիներու։

ԻԲՐ ՆԱԽԱԶԳՈՒՇՈՒԹԻՒՆ՝ 200 էն 300 մաս ջրի խառնեցէք և գուբուն լուացէք,

ԻԲՐ ԴԱՐՄԱՆ՝ 12 էն 150 մաս ջրի խառնեցէք։ Այս չափով կ'սպանին ճճիներն և կ'սպիանին առնանոց վերքերը։ Նոյնպէս կ'անհետացնէ շուներու յատուկ հոտն և թռչնոց փետուրներուն անս կումը կ'արգիլէ։ Ոչխարներուն համար՝ կէս քիլօ հիւթ 50 լիտր ջրի մէջ։

ԻԲՐ ԱՂԲ՝ Իբր աղբ կը գործածուի տունկերուն և պտղատու ծառերուն, կ'ոչնչացնէ ոջիլներն և թրթուրներն, և հետեւաբար կը դիւրացնէ տունկին աճումը։ Որթատունկերը 60 էն 80 մաս ջրի մէջ լուծուած ՊՈԿՏԱՆՈՖԻՆ ԾԽԱԽՏԻՆ ՀԻՒԹՈՎ, զերծ կը մնան ամէն տեսակ հիւանդութիւնէ և մինչեւ իսկ ՖԻԼՈՔՍԷՐԱՅԷ։

Պոկտանոֆի հիւթը 1/4, 1/2 և 1 քիլոնոց տուփերով կը ծախուի ի Ղալաթիա, Խուրշուն խան, թիւ 18։ 411

COMP. RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՒԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՈՒՐԻ

Շաբաթուան երթեւեկութիւնք

Օր	յաւել	ժամ.	Ելք.	Երթալ	Գալիս	շոգենաւ
Բշ.	4 16	2 եր.		Օտեսա		Օտեսա
Դշ.	5 17	5 եր.		Ալէքսանդրիա		Զէպարէվիչ
Դշ.	6 18	10 առ.		Անատոլու		Նաֆլ մեֆ
Դշ.	6 18	10 առ.		Սեվաստոպոլ		Օլէկ
Եշ.	7 19	2 եր.		Օտեսա		Ռոստոֆ

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Գործակալութիւնն Ռուսական ընկերութեան ի Քիրէճ Գաբու։ 136

ՔԻՒՆԱՐԴ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՒԳԵՆԱՒՈՒՇ

Ուր ոտքը երկու անգամ կը բռնէ Լիվերպուլ և Ազ-Եւլէց Գէլա

Անուանք	Թոնաժ	Անուանք	Թոնաժ
Ուսմպրիա	7718	Գրանտանիա	4841
Էգիպտոս	7718	Պոմէրանիա	4535
Էրիա	7391	Սամարիա	2574
Լուսանիա	7268	Մարատոն	2403
Բաւանիա	5587	Ալգերիա	2393
Սէֆոնանիա	5517	Պարակուա	2166
Կալէտոնիա	4809	Թարիֆա	2246
Սէթիա	4557	Բալտիքա	2144
Ուէլբրօ	2143	Թրինիտատ	899
Քէտար	1876	Մարգարէ	1855
Շերպուրկ	1614		

Aleppo շոգենաւը, նաւապետ Ֆորկիւսոն, Օտեսայէն դառնալով ամսոյս 20ին, անմիջապէս Լիվերպուլ պիտի ուղեւորի ուղղակի։

Kedar շոգենաւը, նաւապետ Բոթուէլ, Լիվերպուլէն ասա պիտի հասնի ամսոյս 30ին։ Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ՝ ներկայացուցիչ Thomas C. Joly

Թիւ 1, Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան, Գալաթիա

196

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ